

STRATEGIA ROZWOJU

GMINY PASZOWICE NA LATA 2025-2030

Paszowice, 2025 r.

Podmioty zaangażowane w proces opracowania Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030 powstała z inicjatywy Wójta Gminy Paszowice. Jej obecny kształt to wynik pracy interdyscyplinarnej grupy złożonej z członków zespołu zadaniowego do spraw związanych z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Paszowice oraz zewnętrznych ekspertów firmy Wroconsult Sp. z o.o.

Szanowni Państwo,

oddaję w Państwa ręce przyjętą Uchwałą Nr ... Rady Gminy Paszowice z dnia ... roku Strategię Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030, która powstała w oparciu o zapisy Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz.U. 2025 poz. 198).

Prezentowany dokument pomyślnie przeszedł proces konsultacji społecznych, które trwały w okresie od 4 sierpnia 2025 r. do 7 września 2025 r., a ich adresatami były podmioty i instytucje wskazane w wyżej wspomnianej Ustawie. Informacja o konsultacjach została upubliczniona na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych gminy Paszowice. Projekt Strategii został również wyłożony do publicznego wglądu w formie papierowej w sekretariacie Urzędu Gminy Paszowice.

Wspomniana wyżej partycypacja społeczna miała miejsce na każdym z etapów tworzenia Strategii. Badanie ankietowe mające na celu wsparcie procesu opracowywania diagnozy społeczno-gospodarczej gminy Paszowice, poprzez zweryfikowanie jakości życia mieszkańców oraz opinii przedsiębiorców, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających na jej terenie, zostało przeprowadzone w dniach od 5 maja 2025 r. do 16 maja 2025 r. Raport z niniejszego badania ankietowego zawierający zestawienia i wnioski z analizy zebranych informacji stanowi załącznik do Strategii.

Proces tworzenia Strategii został wsparty poprzez organizację spotkań w dniu 28 sierpnia 2025 r. Podczas spotkań prowadzona była moderowana dyskusja, a wnioski płynące z niej miały na celu nakreślenie kierunków rozwoju gminy Paszowice, wytyczenie wizji, celów a także zaproponowanie rozwiązań, które następnie po ich weryfikacji i analizie zostały uwzględnione w niniejszym dokumencie.

Proces tworzenia zapisów strategicznych wsparty był również rzetelnymi analizami oraz wnioskami i sugestiami napływającymi od partnerów społecznych i gospodarczych, przedstawicieli JST, a także ekspertów poszczególnych dziedzin społeczno-gospodarczych, dzięki czemu dokument ten nie ogranicza się w swych zapisach wyłącznie do zadań realizowanych bezpośrednio przez gminne władze samorządowe, proponując równolegle partycypację w wyznaczonych w Strategii kierunkach działania, innym podmiotom funkcjonującym w granicach gminy Paszowice, celem rozwijania sieci powiązań publiczno-prywatnych na rzecz wdrażania wspólnej polityki rozwoju lokalnego. Tak realizowana kooperacja stanowi jeden z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej, zwłaszcza w kontekście okresu programowania 2021-2027, w ramach którego kontynuowana i wzmacniana jest współpraca samorządów na rzecz maksymalnego wykorzystania wspólnych atutów i rozwiązywania problemów poszczególnych

obszarów danego województwa. W tym kontekście rolą niniejszej Strategii będzie wykorzystanie dokumentu jako podstawy do wnioskowania o dofinansowanie ze środków zewnętrznych, by zrealizować przy ich udziale konkretne przedsięwzięcia na terenie gminy Paszowice.

Sebastian Oszczęda
Wójt Gminy Paszowice

SPIIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	6
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA – WYRÓŻNIKI – TENDENCJE.....	9
2. WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO INTERESARIUSZY.....	15
3. ANALIZA PESTEL	17
4. ANALIZA SWOT	22
5. WYBRANE TRENDY LOKALNE I REGIONALNE MAJĄCE WPŁYW NA ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY.....	26
CZĘŚĆ STRATEGICZNA.....	29
1. MISJA I WIZJA GMINY PASZOWICE	29
2. PLAN STRATEGICZNY	30
2.1. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	30
3. STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA GMINY	40
3.1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	40
3.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.....	42
4. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	53
4.1. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań 53	
4.2. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy wraz z zakresem planowanych działań	58
5. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII, RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	59
5.1. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.....	59
5.2. Monitoring i ewaluacja Strategii.....	63
5.3. Ramy finansowe i źródła finansowania.....	63
ZAŁĄCZNIKI	65
ZAŁĄCZNIK 1: RAPORT Z BADANIA ANKIETOWEGO MIESZKAŃCÓW GMINY PASZOWICE	65
ZAŁĄCZNIK 2: SPRAWOZDANIE Z PRZEBIEGU I WYNIKÓW KONSULTACJI SPOŁECZNYCH STRATEGII ROZWOJU GMINY PASZOWICE NA LATA 2025-2030. 65	
ZAŁĄCZNIK 3: EWALUACJA EX-ANTE STRATEGII ROZWOJU GMINY PASZOWICE NA LATA 2025-2030	65
SPIIS TABEL.....	66
SPIIS ILUSTRACJI I WYKRESÓW	66

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030 jest dokumentem, który na najbliższe lata wyznaczać będzie cele strategiczne i kierunki rozwoju gminy. Strategia zawiera zestaw działań składających się w logiczną całość, zmierzających do osiągnięcia postawionych celów, spójnych z zamierzeniami w zakresie rozwoju.

Konieczność zaktualizowania Strategii Rozwoju Gminy Paszowice wynika z wielu przesłanek. Jedną z nich jest rozwój gminy, któremu towarzyszą zmiany w sferze społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej, a także powinność stworzenia nowego dokumentu, który ma odpowiadać oczekiwaniom i wyzwaniom współczesności. Ponadto Strategia musi być dostosowana do dokumentów strategicznych wyższego rzędu, jak strategia województwa czy krajowa strategia, których czas obowiązywania obejmuje lata do 2030 roku.

Zgodnie z przyjętą metodologią Strategia Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030 jest kompleksowym opracowaniem, obejmującym następujące części:

- 1. Diagnoza stanu obecnego i wnioski z diagnozy.** Podstawą dobrej Strategii jest właściwe rozpoznanie zarówno otoczenia – istniejących w nim szans i zagrożeń – jak i posiadanych zasobów, które odpowiednio wykorzystane mogą przyczynić się do efektywnego rozwoju. Część analityczna niniejszej Strategii nakreśla sytuację gminy jako funkcjonalnej jednostki samorządowej w najważniejszych obszarach tematycznych oraz zawiera jej ocenę przez interesariuszy strategii – mieszkańców, podmioty gospodarcze, organizacje lokalne. W diagnozie strategicznej wykorzystano wyniki badań ankietowych przeprowadzonych z mieszkańcami gminy. Jednocześnie analiza stanu obecnego została dokonana w szerszym kontekście – sytuacji w powiecie, województwie, całym kraju.

Przeprowadzona wielokierunkowa analiza sytuacji i cech gminy pozwoliła nie tylko na ocenę obecnego stanu gminy oraz trendów zachodzących na jej obszarze, ale również na wskazanie czynników zewnętrznych i wewnętrznych oddziałujących na gminę w pozytywny i negatywny sposób. Czynniki te przedstawiono w postaci analizy SWOT:

- wewnętrzne pozytywne cechy – mocne strony gminy;
- wewnętrzne negatywne cechy – słabe strony gminy;
- zewnętrzne pozytywne cechy – szanse tkwiące w otoczeniu;

- zewnętrzne negatywne cechy – zagrożenia tkwiące w otoczeniu.

- 2. Cele Strategii, kierunki działań i spodziewane rezultaty.** Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu obecnego oraz analizy SWOT określono cele strategiczne. Postawione cele strategiczne zostały następnie uszczegółowione w formie celów operacyjnych.
- 3. Oczekiwany model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.** Rozwój gminy musi być osadzony w realiach zagospodarowania przestrzennego i dostosowany do możliwości realizacji strategicznych inwestycji. Jednocześnie dynamiczne zmiany społeczno-gospodarcze, budowa węzła drogi ekspresowej umożliwiające realizację nowych inwestycji i wzrost zainteresowania turystycznego, wpływają na kierunki zagospodarowania przestrzennego. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy powinna odpowiadać na oczekiwania mieszkańców i zapewniać maksymalizację wykorzystania jej walorów.
- 4. Ramy finansowe.** Zapewnienie wiarygodnych źródeł finansowania planowanych działań niezbędnych do osiągnięcia zakładanych celów. W ramach niniejszej strategii dokonano przeglądu możliwości wykorzystania funduszy zewnętrznych (środki unijne, budżet Państwa) oraz sytuacji budżetu gminy, określając potencjalne źródła finansowania poszczególnych celów i kierunków działań.
- 5. System wdrażania.** Samo opisanie zamierzeń gminy w postaci celów i działań oraz możliwości finansowania ich realizacji jest niewystarczające. Konieczne jest określenie sposobu realizacji poszczególnych celów, a także osób, komórek organizacyjnych, podmiotów odpowiedzialnych za wdrożenie zaplanowanych kierunków działań.
- 6. Monitoring i ewaluacja.** Przyjęcie Strategii rozwoju jest dopiero początkiem procesu zarządzania strategicznego. W ramach monitoringu i ewaluacji Strategii opisano sposób, częstotliwość oceny realizowanych celów i kierunków działań. Zakłada się coroczną ewaluację Strategii w ramach przygotowania Raportu o stanie gminy Paszowice.

Punktem wyjścia do sformułowania niniejszej Strategii, wizji i misji Gminy, planowanych celów i kierunków rozwoju była diagnoza prospektywna, oparta na analizie danych gminnych i statystycznych, opinii mieszkańców, dokumentów strategicznych. Biorąc pod uwagę zgromadzone informacje, gminę Paszowice ocenić można bardzo dobrze pod względem bezpieczeństwa, dobrze – biorąc pod uwagę skomunikowanie przeważającego terenu gminy Paszowice z regionem (istotną zaletą gminy jest od kilku lat dostęp do drogi ekspresowej S3), natomiast przeciętnie pod względem dostępności infrastruktury technicznej, opiekuńczo-wychowawczej oraz wybranych usług społecznych.

Przeprowadzona analiza wskazuje, iż najważniejszymi wyzwaniami gminy Paszowice na najbliższe lata będą:

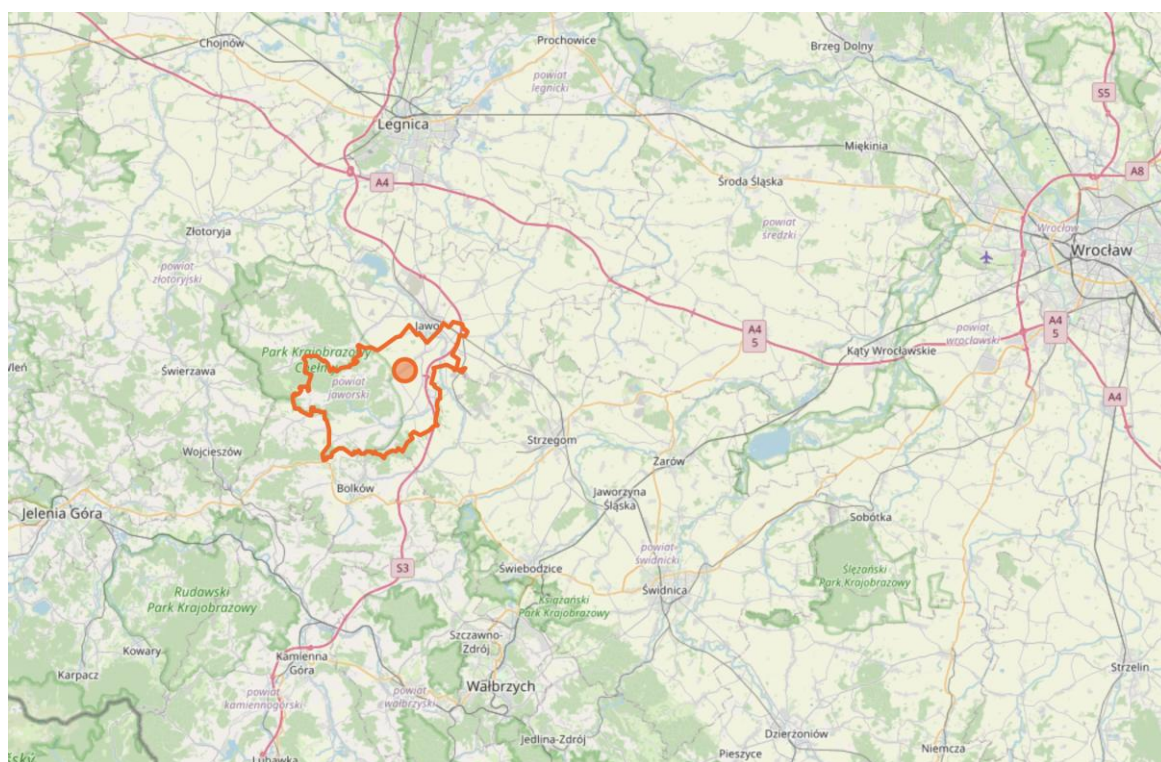
- stworzenie strefy przedsiębiorczości, zapewniającej napływ inwestycji i tworzenie nowych miejsc pracy, tak aby zapewnić mieszkańcom gminy Paszowice jeszcze lepsze warunki życia;
- zapewnienie odpowiedniej jakości usług komunalnych i infrastruktury technicznej;
- zwiększanie oferty opiekuńczo-wychowawczej odpowiadającej na potrzeby mieszkańców;
- poprawa jakości i dostępności usług społecznych dla osób o szczególnych potrzebach, w tym osób starszych i niepełnosprawnych;
- poprawa dostępności infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej oraz lepsze wykorzystanie potencjału turystycznego gminy Paszowice (szczególnie w zakresie turystyki jednodniowej);
- zapewnienie odpowiedniej jakości stanu środowiska, w tym jakości powietrza;
- poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego;
- uporządkowanie funkcjonalno-przestrzenne gminy, tak aby odzwierciedlić naturalny podział funkcjonalny gminy na część atrakcyjną pod względem inwestycyjnym (z uwagi na bliskość trasy S3, miasta Jawor, dostępność terenów pod inwestycje) oraz turystycznym (południowa i południowo-zachodnia część gminy).

Realizacja niniejszej Strategii wpłynie na ograniczenie zidentyfikowanych problemów i barier rozwojowych, a także na rozwój gminy w kierunkach ważnych strategicznie oraz pożądanym przez jej mieszkańców.

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA – WYRÓŻNIKI – TENDENCJE

Gmina Paszowice położona jest w środkowej części województwa dolnośląskiego, znajduje się na terenie powiatu jaworskiego. Gmina obejmuje 12 wsi sołeckich: Bolkowice, Grobla, Jakuszowa, Kłonice, Kwietniki, Myślibórz, Nowa Wieś Wielka, Paszowice, Pogwizdów, Sokola, Wiadrów i Zębowice. Graniczy z: gminą wiejską Męcinka, miastem Jawor, gminą wiejską Mściwojów, gminą wiejską Dobromierz, gminą miejsko-wiejską Bolków.

Rysunek 1. Położenie gminy Paszowice na tle najważniejszych miast regionu

Źródło: opracowanie własne na podstawie openstreetmap.pl

Geograficznie gmina położona jest na Przedgórzu Sudeckim, na granicy między Pogórzem Kaczawskim a Wysoczyzną Chojnowską. Najwyższy punkt stanowi Góra Mszana (475 m n.p.m.), zaś najniższy - brzegi Nysy Szalonej w okolicach Jawora (190 m n.p.m.). Przez obszar gminy przepływają potoki Młynówka, Paszówka, Przełyčznica, Świekotka, Rogozina, Jawornik i Kamiennik oraz rzeki Nysa Mała i Nysa Szalona.

Istotną cechą gminy Paszowice jest jej **położenie** – wschodnia część gminy to tereny rolnicze i przemysłowe, leżące w bezpośrednim sąsiedztwie trasy ekspresowej S3 i miasta Jawor, a część zachodnia to spore kompleksy leśne, unikalne obszary cenne przyrodniczo, chronione w ramach 5 rezerwatów przyrody, Parku Krajobrazowego Chełmy, obszarów Natura 2000. Determinuje to podział funkcjonalny gminy na dwie strefy: inwestycyjną oraz turystyczną.

Gminę zamieszkuje ok. 4 tys. osób, a dane demograficzne wskazują na powolny, ok. 5% **wzrost liczby mieszkańców** od roku 2015 do dziś. Gmina jest potencjalnie atrakcyjnym miejscem do osiedlania, co wynika z bogactwa terenów zielonych, cennych przyrodniczo przy jednoczesnej dostępności trasy szybkiego ruchu oraz bliskości miasta powiatowego z miejscami pracy.

Ilość mieszkań na 1000 mieszkańców w gminie jest **niższa** od wartości dla powiatu jaworskiego oraz województwa dolnośląskiego, natomiast **wyższe** są wartości przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania oraz powierzchni w przeliczeniu na 1 osobę¹.

Wyposażenie mieszkań w podstawowe instalacje (wodociąg, kanalizacja) w gminie Paszowice jest **porównywalne z danymi** dla powiatu i województwa. Ok. 95% **mieszkańców gminy posiada dostęp do sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej**. Gmina korzysta z obiektów kanalizacyjnych zlokalizowanych w Jaworze, w tym ze zmodernizowanej w ostatnich latach oczyszczalni ścieków, a także z własnych biologicznych oczyszczalni, w wybranych miejscowościach gminy.

Blisko 40% mieszkańców gminy korzysta z dostępu do **sieci gazowej**. Dostępność sieci znacząco zwiększyła się w 2020 r. Dobrze rozwinięta jest sieć elektroenergetyczna, szczególnie w bliskości Jawora i trasy S3, co umożliwia rozwój przedsiębiorstw na terenie gminy.

W obszarze **transportu publicznego** mieszkańcy gminy Paszowice korzystać mogą z połączeń autobusowych realizowanych w porozumieniu z Powiatem Jaworskim, odczuwalne są w tym zakresie istotne braki i niedogodności.

Gmina Paszowice, choć ma charakter rolniczy, to położona jest w dużej części na obszarach o dużej atrakcyjności krajobrazowej i przyrodniczej. W części południowej i północno-zachodniej znajdują się spore kompleksy leśne, na terenie gminy wyznaczono 5 rezerwatów przyrody: Wąwóz Lipa, Wąwóz Siedmicki, Nad Groblą, Wąwóz Myśliborski koło Jawora oraz Mszana i Obłoga. Znajduje się także Park Krajobrazowy Chełmy, Obszar Natura 2000 Góry i Pogórze Kaczawskie PLH020037.

Rezerwat **Wąwóz Lipa** zajmuje powierzchnię 54 ha w gminie Paszowice i Bolków. Położony na wysokości ok. 400 m n.p.m. rezerwat został ustanowiony przede wszystkim dla ochrony ciekawych form geologicznych, w tym law poduszkowych czy wychodni o wysokości 12 m. Część rezerwatu porośnięta jest przez grądy zboczowe, dąbrowy czy łągi wiązowo-jesionowe. Występują tu liczne gatunki znajdujące się

¹ GUS BDL, stan na dzień 31.12.2024 r. dostęp 30.06.2025 r.

pod ochroną, jak gnieźnik leśny, jarząb brekinia czy śnieżyczka przebiśnieg. Przez teren rezerwatu biegnie niebieski szlak turystyczny z Lipy do Nowej Wsi Wielkiej. Na zachód od miejscowości Siedmica leży z kolei rezerwat **Wąwóz Siedmicki** o powierzchni 69 ha, należący do obszaru Natura 2000 Góry i Pogórze Kaczawskie. Obejmuje on odcinek Młynówki, który tworzy przełom i odsłania skały zieleńcowe. Teren ten porasta ok. 270 gatunków roślin, w tym 19 chronionych, m.in. kosaciec syberyjski, mieczyk dachówkowaty, naparstnica zwyczajna. W rezerwacie żyją muflony. Biegnie przez niego zielony szlak, łączący Groblę z Muchowem. Niecałe 10 ha powierzchni zajmuje natomiast rezerwat **Wąwóz Myśliborski** koło Jawora, położony nad ciekim Jawornik. Głównym celem jego utworzenia była ochrona jedyne na Dolnym Śląsku stanowiska jęczmika zwyczajnego, rzadkiego gatunku paproci. Ponadto w potoku Jawornik występuje ciekawy okaz glona, a w całym rezerwacie różne rośliny chronione, jak wawrzyniec wilczełyko. Teren rezerwatu **Nad Groblą** obejmuje południowo-zachodnią stronę wzgórza Nad Groblą oraz fragmenty doliny rzeki Młynówki. Całość zajmuje powierzchnię prawie 88 ha. Na tym terenie znajduje się m.in. pomnik przyrody aleja modrzewia europejskiego (9 drzew) w wieku około 120 lat i o obwodzie pni 165-257 cm, duże skupisko jarzębu brekinii (jedno z największych stanowisk w kraju). Wśród rzadkich roślin rosną tu np. kruszyna, miodownik melisowaty, buławnik wielkokwiatowy. W pobliżu potoku można trafić na salamandrę plamistą, spośród przedstawicieli ornitofauny - na trzmiełojadę, który na Śląsku ma tylko ok. 400 par. Rezerwat to również ostoja dla licznej populacji muflonów. Od 2015 r. najwyższe piętra **Mszanej** i sąsiadującej z nią góry **Obłoga** zostały zaklasyfikowane jako rezerwat. Łączna powierzchnia to 99 ha, na których należy przede wszystkim zwrócić uwagę na lasy klonowo-lipowe i grądy, a także na wychodnie i rumowiska bazaltowe. W granicach gminy znajduje się również **Park Krajobrazowy Chełmy** – największy park Sudetów Zachodnich. Cały park ma powierzchnię ok. 16 tys. ha i sięga również do gmin Męcinka, Złotoryja i Jawor. Wszystkie wyżej wymienione rezerваты przyrody leżą na terenie tego Parku Krajobrazowego. W jego obrębie występują również ścieżki dydaktyczne nieprzyrodnicze, jak zlokalizowana na południowy - zachód od Myśliborza ścieżka archeologiczna „Śladami Trzebowian”. Park położony jest w obrębie Obszaru Natura 2000 Góry i Pogórze Kaczawskie.

Na terenie gminy wyznaczono ponad 30 pomników przyrody. Są to zarówno drzewa (np. klon jawor przy pałacu w Jakuszowej), jak i formy geologiczne (np. Organy Myśliborskie na górze Rataj).

Na terenie gminy Paszowice znajduje się **Kraina Wygasłych Wulkanów** – obszar włączony do Sieci Światowych Geoparków UNESCO. Kraina Wygasłych Wulkanów to określenie części Dolnego Śląska pomiędzy Legnicą, Jelenią Górą i Strzegomiem, której szczególnym znakiem jest występowanie skał pochodzenia wulkanicznego. Współcześnie nie ma w Polsce aktywnych wulkanów, a ostatnie erupcje wulkaniczne na ziemiach polskich zdarzyły się kilka milionów lat temu. Geologiczny zapis wulkanizmu jest

W oparciu o tereny atrakcyjne turystycznie i przyrodniczo, na terenie gminy wyznaczono szereg szlaków turystycznych. Gmina stanowi bardzo atrakcyjne miejsce dla miłośników **turystyki pieszej i rowerowej**.

[illegible]

Działania w zakresie **kultury** prowadzone są na terenie gminy głównie przez Centrum Kultury w Paszowicach oraz Bibliotekę Publiczną w Paszowicach i jej filię w Sokolej, a także w świetlicach wiejskich na terenie gminy. Realizowane są działania stałe: warsztaty rękodzielnicze, plastyczne oraz wydarzenia jednorazowe – spotkania tematyczne i autorskie, święta gminne.

² <https://www.gorykaczawskie.pl/o-geoparku/>

boiska sportowe i boiska wielofunkcyjne w większości miejscowości. Gmina Paszowice realizuje zadania w zakresie sportu i rekreacji z udziałem klubu sportowego, przekazując środki na funkcjonowanie podmiotu oraz organizację działań w obszarze kultury fizycznej i sportu. W gminie realizowane są programy rozwoju kultury fizycznej, w których biorą udział uczniowie szkół podstawowych z terenu gminy. Uczniowie szkół gminnych uczestniczą ponadto w międzyszkolnej rywalizacji sportowej na terenie gminy, a także w zawodach sportowych na szczeblu powiatowym, ponad powiatowym, wojewódzkich oraz mistrzostwach Polski.

Na terenie gminy Paszowice działają 2 zespoły szkolno-przedszkolne, składające się ze szkoły podstawowej oraz przedszkola. Liczba miejsc w placówkach odpowiada potrzebom mieszkańców w zakresie szkolnym, natomiast brakuje miejsca w placówkach przedszkolnych.

W gminie funkcjonuje Gminny Zespół Zakładów Opieki Podstawowej w Paszowicach, z Ośrodkiem Zdrowia w Paszowicach oraz filią w Sokolej. Dostęp do usług szpitalnych jest realizowany przez Jaworskie Centrum Medyczne – standardowy czas dojazdu z każdego miejsca w gminie Paszowice do szpitala nie przekracza 20 minut.

W gminie Paszowice przeciętnie rozwinięta jest sfera **przedsiębiorczości**, co wynika przede wszystkim z jej charakteru i położenia. Warunki do rozwoju działalności gospodarczej jednak stopniowo poprawiają się. Dynamika ilości podmiotów gospodarczych ogółem oraz w najbardziej licznych sekcjach PKD wyniosła (w zależności od rodzaju formy prawnej i prowadzonej działalności) ok. 20% w okresie od 2020 r. do 2024 r. oraz ok. 30-45% od 2015 r. Dość korzystny jest stan zatrudnienia mieszkańców gminy, od 2017 r. poziom bezrobocia rejestrowanego utrzymuje się w granicach 4-6%. Poziom bezrobocia w gminie w 2024 r. (5,8%) jest nieco wyższy od danych dla województwa dolnośląskiego (4,6%), jak dla całego kraju (5,1%).

Gmina Paszowice ma charakter rolniczy. W obrębie użytków rolnych zdecydowanie dominują grunty orne (ok. 80% powierzchni), pozostałą część stanowią przede wszystkim pastwiska i łąki (blisko 20%). Sady obejmują niecały 1% powierzchni wszystkich użytków rolnych. Ponad połowę powierzchni gminy zajmują grunty V i VI klasy bonitacyjnej, kolejne pod względem wielkości powierzchni są grunty bardziej urodzajne z III klasy. Tak zwane grunty słabe - IV klasy - stanowią ok. 15% całej powierzchni rolnej gminy. W niewielkich ilościach występują grunty I oraz II klasy. W przypadku użytków zielonych zdecydowana większość to tereny III oraz IV klasy. Stosunkowo niewiele jest gruntów I, II oraz V, VI klasy.

W obszarze **ochrony i jakości środowiska** oraz odporności na zmiany klimatu zwrócić należy uwagę na: tereny cenne przyrodniczo i pod względem krajobrazowym wraz z obszarami i gatunkami chronionymi –

co zdecydowanie wyróżnia gminę w regionie; występowanie punktowo zanieczyszczeń powietrza, głównie pochodzących z systemów grzewczych; obszary szczególnego zagrożenia powodzią – tereny wzdłuż rzeki Nysy Szalonej i Nysy Małej.

2. WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO INTERESARIUSZY

W celu uzyskania pełniejszych danych o stanie gminy Paszowice i oczekiwaniach interesariuszy Strategii co do kierunków rozwoju w kolejnej perspektywie strategicznej, przeprowadzono badania ankietowe trzech podstawowych grup odbiorców Strategii: mieszkańców gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie gminy.

Mieszkańcy

Jakość życia w gminie Paszowice jest oceniana przez ogromną większość respondentów jako średnia (48% odpowiedzi) lub dobra (45%). **Sytuacja w gminie** jest w ocenie blisko połowy respondentów (43%) **dobra i stabilna**, ale też znacząca część mieszkańców nie zauważa, aby gmina się rozwijała (38%), czy też zwraca uwagę na **konieczność przemyślenia na nowo kierunków i celów** rozwoju gminy (6%).

W zakresie **współpracy gminy Paszowice z mieszkańcami** zauważalna jest polaryzacja opinii – 44% mieszkańców jest generalnie zadowolonych 35% - jest generalnie niezadowolonych ze współpracy gminy z mieszkańcami.

Zdecydowanie **najwyżej** ocenianą sferą funkcjonowania gminy Paszowice jest **bezpieczeństwo** (średnia 3,78 pkt. w skali 1-5); w dalszej kolejności – ale nadal powyżej przeciętnej – oceniane są: ochrona środowiska, ekologia (3,62), szkoły i przedszkola (3,56), infrastruktura (wyposażenie techniczne) (3,31), wymiar społeczny³ (3,09), kultura, sport i rekreacja⁴ (3,06). **Poniżej przeciętnej** oceniana jest sfera zatrudnienia i działalności gospodarczej (2,67), turystyki (2,79), wsparcie seniorów i osób wymagających opieki (2,89) oraz ochrona zdrowia i opieka społeczna (2,96).

Wśród uwag respondentów dotyczących funkcjonowania gminy Paszowice pojawiają się bardzo zróżnicowane kwestie, dotyczące praktycznie wszystkich sfer funkcjonowania gminy.

Respondenci badania zaproponowali w ankietach badawczych **ponad 100 zadań do realizacji, w tym zadań inwestycyjnych** – dla części z nich zgodnie z instrukcją wskazując nazwę, miejsce realizacji i opis zadania, dla części natomiast opisując zadania w sposób bardziej ogólny, czy wskazując obszary funkcjonowania gminy wymagające poprawy. Zadania inwestycyjne i problemy do rozwiązania

³ rozumiany jako aktywność społeczna mieszkańców gminy, ich udział w życiu kulturalnym i społecznym, funkcjonowanie organizacji pozarządowych i grup nieformalnych na terenie gminy, działania na rzecz grup i społeczności zagrożonych wykluczeniem społecznym

⁴ jakość i dostępność obiektów sportowo-rekreacyjnych, jakość i dostępność obiektów kultury, liczba i jakość wydarzeń kulturalnych odbywających się na terenie gminy, liczba i jakość wydarzeń sportowych i rekreacyjnych odbywających się na terenie gminy, dostępność zajęć dodatkowych, kół zainteresowań, klubów

w najbliższych latach przedstawione przez mieszkańców gminy zostały zebrane w raporcie z badania ankietowego mieszkańców będącym załącznikiem do Strategii i wykorzystane do stworzenia działań i zadań strategicznych do realizacji w okresie obowiązywania niniejszej Strategii.

3. ANALIZA PESTEL

Analiza PESTEL jest użyteczna przy podejmowaniu strategicznych decyzji dotyczących funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiatu) lub innego podmiotu (przedsiębiorstwa, organizacji pozarządowej). Analiza dotyczy czynników zewnętrznych, makrootoczenia organizacji. Przy użyciu tego narzędzia mamy możliwość spojrzenia z dystansu na środowisko, w którym funkcjonuje samorząd. Wiedza o procesach zachodzących wokół pozwala nam unikać zagrożeń oraz wykorzystywać szanse płynące z otoczenia.

Otoczenie badamy w rozróżnieniu na czynniki polityczne (P), ekonomiczne (E), społeczno-kulturowe (S), technologiczne (T), środowiskowe (E), prawne (L). W dalszej kolejności oceniamy oddziaływanie poszczególnych czynników na rozwój gminy, w skali: 1 (niskie), 2 (średnie), 3 (wysokie). Finalnym etapem jest wskazanie przewidywanego kierunku zmiany siły oddziaływania czynnika w przyszłości (wzrastający, bez zmian, malejący). W tym wypadku brana jest pod uwagę perspektywa 2030 r.

Omawiana analiza PESTEL dotycząca gminy Paszowice zaznajamia nas z zestawem czynników mających zewnętrzny wymiar i wpływających na jej funkcjonowanie. W trakcie opracowania analizy korzystano z wyników przeprowadzonych badań ankietowych, diagnozy społeczno-ekonomicznej oraz informacji uzyskanych podczas roboczych spotkań z interesariuszami Strategii.

Tabela 1. Analiza PESTEL gminy Paszowice

Czynniki polityczne (Political)	Siła oddziaływania na rozwój gminy (3-wysoka, 2-średnia, 1-niska)	Przewidywany kierunek zmiany siły oddziaływania
• Docenianie znaczenia gmin wiejskich	3	wzrost
• Efektywne zarządzanie kryzysowe (pandemie, konflikty zbrojne, zagrożenia klimatyczne)	3	wzrost
• Nowoczesne planowanie rozwoju lokalnego	2	stabilizacja
• Stabilność polityczna	2	wzrost
• Frekwencja wyborcza	2	stabilizacja
• Poziom decentralizacji samorządów	3	stabilizacja
• Wolność słowa	2	stabilizacja
• Dystrybucja funduszy europejskich	3	stabilizacja
• Konsensus władz lokalnych i regionalnych	2	stabilizacja
• Efektywność administracji publicznej	2	wzrost
• Efektywność partnerstwa publiczno-prywatnego	1	wzrost
• Współpraca międzynarodowa	1	wzrost
Czynniki ekonomiczne (Economic)	Siła oddziaływania na rozwój gminy (3-wysoka, 2-średnia, 1-niska)	Przewidywany kierunek zmiany oddziaływania
• Poziom wzrostu gospodarczego	3	stabilizacja
• Poziom dochodu rozporządzalnego	3	stabilizacja
• Poziom długu publicznego	3	stabilizacja
• Stopy procentowe	2	stabilizacja

• Stopa inflacji	2	stabilizacja
• Wysokość wynagrodzeń	3	stabilizacja
• Stopa bezrobocia	2	stabilizacja
• Procesy globalizacyjne	1	stabilizacja
• Poziom bezpośrednich inwestycji zagranicznych	2	stabilizacja
• Lokalizacja geograficzna	3	stabilizacja
• Rozwój rolnictwa	2	stabilizacja
• Rozwój turystyki	2	wzrost
• Stan gospodarki krajowej	3	wzrost
• Poziom ogólnych dochodów	3	stabilizacja
• Dystrybucja wsparcia socjalnego	3	spadek
• Konkurencja ze strony innych gmin	3	wzrost
• Efektywność krajowej polityki gospodarczej	2	stabilizacja
• Poziom opodatkowania	3	stabilizacja
• Koszty pracy	2	wzrost
• Kursy walut	1	spadek
• Współpraca gospodarcza z Niemcami	2	stabilizacja
• Współpraca gospodarcza z Czechami	2	stabilizacja
• Stabilność sektora bankowego	2	stabilizacja
• Koszty kredytów	2	stabilizacja
• Atrakcyjność inwestycyjna	3	wzrost
Czynniki społeczno-kulturowe (Social)	Siła oddziaływania na rozwój gminy (3-wysoka, 2-średnia, 1-niska)	Przewidywany kierunek zmiany oddziaływania
• Proces suburbanizacji	2	wzrost
• Zasoby kapitału kreatywnego	2	wzrost
• Poziom tożsamości lokalnej	2	wzrost
• Poziom aktywności społecznej	2	wzrost
• Moda na zdrowy styl życia	3	wzrost
• Rozwarstwienie społeczne	2	stabilizacja
• Włączenie społeczne	2	wzrost
• VUCA (tj. zmienność, niepewność, złożoność i wieloznaczność, których doświadczamy w rzeczywistości)	3	wzrost
• Równouprawnienie społeczne	2	wzrost
• Sposoby spędzania czasu wolnego	2	wzrost
• Mobilność pracownicza	2	stabilizacja
• Emigracja wykwalifikowanych pracowników	3	stabilizacja
• Emigracja niewykwalifikowanych pracowników	2	stabilizacja
• Poziom ludzkich aspiracji	3	wzrost
• Funkcjonowanie organizacji pozarządowych	3	wzrost
• Rozwój organizacji pozarządowych	3	wzrost
• Etyka w biznesie	2	wzrost
• Liczba ślubów	1	spadek
• Liczba rozwodów	1	stabilizacja
• Wpływ mediów	2	wzrost
• Wskaźnik dzietności	3	spadek
• Wskaźnik śmiertelności	2	wzrost
• Przewidywana długość życia	3	stabilizacja
• Poziom edukacji ogółem	3	wzrost
• Starzenie się społeczeństwa	3	wzrost
• Organizacja imprez lokalnych	1	wzrost
• Przemiany społeczno-kulturowe	1	wzrost

• Preferencje zakupowe konsumentów	2	stabilizacja
• Dostęp do opieki medycznej	3	stabilizacja
• Poziom bezpieczeństwa publicznego ogółem	3	stabilizacja
• Poziom przestępczości	3	stabilizacja
Czynniki technologiczne (Technological)	Siła oddziaływania na rozwój gminy (3-wysoka, 2-średnia, 1-niska)	Przewidywany kierunek zmiany oddziaływania
• Rozwój pracy zdalnej	3	wzrost
• Elektromobilność	2	wzrost
• Adaptacyjność przedsiębiorstw do nowych warunków	3	wzrost
• Rozwój przemysłu 4.0	2	wzrost
• Rozwój startupów	2	wzrost
• Rozwój innowacji	2	wzrost
• Rozwój Internetu	3	stabilizacja
• Cykl życia nowoczesnych produktów	2	wzrost
• Nakłady na badania i rozwój	2	wzrost
• Szybkość przemian technologicznych	1	stabilizacja
• Poziom automatyzacji	2	spadek
• Rozwój mediów społecznościowych	2	wzrost
• Rozwój infrastruktury technicznej	3	stabilizacja
• Dostęp do nowoczesnych technologii	2	wzrost
• Rozwój inteligentnych specjalizacji	2	wzrost
Czynniki środowiskowe (Environmental)	Siła oddziaływania na rozwój gminy (3-wysoka, 2-średnia, 1-niska)	Przewidywany kierunek zmiany oddziaływania
• Ograniczanie niskiej emisji	3	wzrost
• Rozwój OZE	3	wzrost
• Edukacja ekologiczna	2	wzrost
• Zmiany klimatu	2	wzrost
• Poziom świadomości ekologicznej	2	stabilizacja
• Ograniczona ilość zasobów naturalnych	3	stabilizacja
• Klęski żywiołowe	2	wzrost
• Zanieczyszczenie wody i powietrza	3	stabilizacja
• Ochrona i wykorzystanie terenów cennych przyrodniczo	3	wzrost
• Zapotrzebowanie na żywność ekologiczną	2	wzrost
• Gospodarka odpadami	3	wzrost
• Poziom hałasu komunikacyjnego	2	wzrost
Czynniki prawne (Legal)	Siła oddziaływania na rozwój gminy (3-wysoka, 2-średnia, 1-niska)	Przewidywany kierunek zmiany oddziaływania
• Regulacje w zakresie środowiska naturalnego	3	wzrost
• Utrzymanie unijnych dotacji	3	stabilizacja
• Swoboda działalności gospodarczej	3	stabilizacja
• Prawo podatkowe	3	stabilizacja
• Prawo pracy	2	wzrost
• Taryfy i ograniczenia handlowe	1	stabilizacja
• Prawo zamówień publicznych	3	stabilizacja
• Ochrona danych osobowych	2	wzrost
• Ochrona konsumentów	2	wzrost
• Ochrona własności intelektualnej	2	wzrost

Źródło: opracowanie własne

W obszarze politycznym dla gminy Paszowice bardzo istotny jest wzrost zainteresowania gminami wiejskimi w kontekście życia i prowadzenia działalności biznesowej, szczególnie tymi, które znajdują się w sferze oddziaływania dużych miast (Wałbrzych, Legnica). Tę szansę należy wykorzystać poprzez inwestycje w kapitał ludzki, wspieranie przedsiębiorczości oraz poprawę dostępności komunikacyjnej, przestrzennej.

Z drugiej strony infrastruktura techniczna jest niezbędną bazą do działań rozwojowych. Aglomeracja Wałbrzyska, której gmina Paszowice jest częścią, liczy ok. 0,5 mln mieszkańców. Jest to duży kapitał w kontekście wykorzystywania szans pojawiających się w otoczeniu. Kolejnym czynnikiem politycznym jest efektywne zarządzanie kryzysowe w czasie pandemii, konfliktów zbrojnych oraz zdarzeń związanych ze zmianami klimatu. Gmina powinna zatem umiejętnie wykorzystywać wszelkie wsparcie ze źródeł zewnętrznych, a także już dziś powinna być przygotowana na sytuacje kryzysowe w przyszłości.

Wśród **czynników ekonomicznych** istnieje całe spektrum istotnych dla gminy oddziaływań: poziom wzrostu gospodarczego, dochodu rozporządzalnego, długu publicznego, bezpośrednich inwestycji zagranicznych, ogólnych dochodów, wysokość wynagrodzeń, lokalizacja geograficzna (inwestycyjna), rozwój rolnictwa, stan gospodarki krajowej, dystrybucja wsparcia socjalnego, konkurencja ze strony innych gmin, atrakcyjność inwestycyjna. Na większość z tych czynników gmina nie ma bezpośredniego wpływu, natomiast musi być odpowiednio przygotowana do wykorzystania pozytywnych zjawisk zewnętrznych oraz przeciwdziałania czynnikom niekorzystnym. Szczególnie istotne z punktu widzenia gminy wydaje się właściwe przygotowanie terenów inwestycyjnych dla potencjalnych inwestorów. Należy także z jednej strony liczyć się z konkurencją, a z drugiej – właściwie współpracować z innymi gminami, np. w ramach inicjatyw Aglomeracji Wałbrzyskiej.

Ważne **czynniki społeczne** w otoczeniu to m.in. moda na zdrowy styl życia, emigracja wykwalifikowanych pracowników, wzrost aspiracji społeczeństwa, rozwój i funkcjonowanie organizacji pozarządowych. Powyższe czynniki bezpośrednio korelują z celami strategicznymi, społecznymi gminy Paszowice. Jako znaczące dla rozwoju gminy wskazać można ponadto takie czynniki zewnętrzne jak: wskaźnik dzietności, przewidywana długość życia, poziom edukacji ogółem, starzenie się społeczeństwa, dostęp do opieki medycznej, poziom bezpieczeństwa publicznego ogółem, poziom przestępczości. Szczególnie proces starzenia się populacji jest zjawiskiem, które będzie oddziaływać na praktycznie wszystkie sfery funkcjonowania gminy w kolejnych dekadach. Należy być do tego przygotowanym poprzez efektywną implementację celów społecznych.

Czynniki technologiczne to przede wszystkim rozwój pracy zdalnej po stronie lokalnych przedsiębiorców. Bezpośrednio wpasowuje się to w cele rozwojowe dotyczące poprawy jakości usług publicznych. Kolejnymi istotnymi aspektami technologicznymi są adaptacyjność przedsiębiorstw do nowych warunków, rozwój Internetu oraz infrastruktury technicznej. Szczególnie należy zadbać o wsparcie przedsiębiorczości w kontekście elastycznego reagowania biznesu na zmieniające się warunki otoczenia rynkowego. Żyjemy w dobie dość gwałtownych zmian społeczno-ekonomicznych i tylko dobre działania przygotowawcze mają szansę na złagodzenie ich skutków.

Grupa **czynników środowiskowych** jest bardzo istotna dla gminy Paszowice. Najważniejszymi z nich są: ograniczanie niskiej emisji, rozwój OZE, edukacja ekologiczna, poziom świadomości ekologicznej, ograniczona ilość zasobów naturalnych, zanieczyszczenie wody i powietrza, wykorzystanie terenów zielonych. Istotnym aspektem poprawy jakości życia w gminie Paszowice i realizacji działań strategicznych w zakresie dbałości o środowisko naturalne jest ograniczenie niskiej emisji oraz powiązane z nim przeciwdziałanie zanieczyszczeniu powietrza. Działania w tym zakresie mogą z sukcesem być realizowane przy wykorzystaniu zewnętrznego wsparcia finansowego. Duże znaczenie ma również właściwa gospodarka odpadami, szczególnie w kontekście rosnących wymagań w tym zakresie oraz kosztów usług zagospodarowania odpadów. Kolejnym ważnym aspektem dla właściwego rozwoju gminy, zarówno w kontekście oczekiwań jej mieszkańców, jak i budowania pozytywnego wizerunku gminy jest z jednej strony ochrona unikalnych terenów cennych przyrodniczo, a z drugiej – ich właściwe wykorzystanie w rozwoju gminy.

Czynniki z prawnego otoczenia gminy to regulacje w zakresie środowiska naturalnego, utrzymanie unijnych dotacji (schemat dystrybucji), swoboda działalności gospodarczej, prawo podatkowe, prawo zamówień publicznych. W tym obszarze kluczowym jest respektowanie prawa i zarazem optymalne wykorzystywanie nadarżających się okazji do wzmacniania sytuacji gminy, chociażby poprzez działania na rzecz szerszego dostępu do funduszy europejskich.

4. ANALIZA SWOT

Można przyjąć, że analiza SWOT jest najpopularniejszą metodą wykorzystywaną w obszarze zarządzania strategicznego służącą do analizy wewnętrznej sytuacji organizacji (przedsiębiorstwa, gminy, organizacji pozarządowej, itd.) oraz jej otoczenia w celu optymalizacji strategii zarządzania lub tworzenia efektywnego planu strategicznego.

Nazwa SWOT to akronim angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia). Metoda ma charakter ekspercki, opiera się na wiedzy i doświadczeniu osób tworzących analizę. Analizę można stosować dla całej badanej organizacji lub poszczególnych sfer jej funkcjonowania.

Poszczególne etapy analizy mogą obejmować: określenie celu i przedmiotu analizy, wyjaśnienie wszystkim zainteresowanym stronom zasadności podejmowanych działań, nakreślenie procedury analizy osobom ją współtworzącym, opracowanie indywidualnych list wszystkich czynników obejmujących słabe strony, mocne strony, szanse i zagrożenia, scalenie list indywidualnych, wykreślenie mniej istotnych czynników, opracowanie wspólnej macierzy SWOT, dyskusja grupowa nad otrzymanymi wynikami, przedstawienie zdwywersyfikowanych punktów widzenia, formułowanie planów na przyszłość, celów strategicznych do realizacji.

W przypadku gminy Paszowice tworzenie analizy SWOT miało wyjątkowo endogeniczny charakter i nacechowane było silnym uspołecznieniem oraz konsensusem dla najważniejszych kwestii wpływających na rozwój gminy.

Tabela 2. Analiza SWOT gminy Paszowice

Czynniki wewnętrzne	
Mocne strony	
• Bliskość trasy S3 z węzłami komunikacyjnymi, łatwy dojazd do autostrady A4 (5) • Położenie gminy Paszowice na terenach atrakcyjnych turystycznie (5) • Tereny zielone, zachowanie walorów przyrodniczych (5) • Tereny rolnicze – możliwość promocji produktów i producentów lokalnych (4) • Silnie rozwinięta działalność Stowarzyszeń, Kół Gospodyń Wiejskich (4) • Działalność zespołów ludowych (2) • Dobrze rozwinięta podstawowa i stabilna struktura pomocy społecznej w gminie (4) • Działalność kulturalna Centrum Kultury oraz biblioteki publicznej (4) • Dostępność gminnych obiektów sportowych i rekreacyjnych (place zabaw, siłownie zewnętrzne) (3) • Dobra dostępność podstawowej opieki zdrowotnej (5) • Zróżnicowane inicjatywy lokalne mieszkańców (2) • Imprezy kulturalne (3)	
Słabe strony	
• Braki w zakresie infrastruktury technicznej, drogowej, dostępu do Internetu, sieci gazowej (5) • Transport zbiorowy (4) • Niewielka dostępność miejsc pracy (4) • Niedostatki w zakresie lekarzy specjalistów (3) • Brak infrastruktury dedykowanej przedsiębiorstwom (4) • Brak infrastruktury społecznej w zakresie dodatkowych usług dla osób starszych oraz z niepełnosprawnością – mieszkania chronione, dzienny dom pobytu (4) • Niewielka dostępność pomocy psychologicznej (4) • Bariery architektoniczne w obiektach użyteczności publicznej (2) • Niewystarczająca liczba miejsc spotkań na realizację zadań społecznych, kulturalnych, edukacyjnych, rekreacyjnych (3)	
Czynniki zewnętrzne	
Szanse	
• Możliwość pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych, pozabudżetowych, w tym funduszy Unii Europejskiej w okresie 2021-2027 (5) • Postępujące zjawisko suburbanizacji (2) • Rozwój turystyki weekendowej i agroturystyki (5) • Zwiększająca się liczba turystów (4) • Wzrastająca popularność produktów lokalnych (4) • Ekologiczna produkcja rolna (5) • Potencjał do współpracy z innymi gminami (4) • Moda na zdrowy styl życia (4)	

• Rozwój turystyki zrównoważonej (4) • Rozwój nowych technologii OZE i możliwości pozyskania dotacji (4) • Rozwój aktywności i współpracy instytucji z organizacjami pozarządowymi, w tym zwłaszcza działającymi w obszarze pomocy społecznej (3) • Pozyskanie środków na realizację szkolnych programów sportowych (3)
Zagrożenia
• Pogorszenie koniunktury gospodarczej (5) • Spadek opłacalności produkcji rolnej (5) • Zmiany klimatu (4) • Konkurencja ze strony innych samorządów, w szczególności położonych na terenach atrakcyjnych turystycznie (4) • Wzrastające koszty życia (4) • Niestabilne, niejednoznaczne przepisy prawa (3) • Postępujący proces starzenia się społeczeństwa (4) • Spadek integracji społecznej (3) • Wzrost rozwarstwienia społecznego (3) • Wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze wśród osób starszych, pozbawionych opieki ze strony rodziny (3) • Zewnętrzne czynniki takie jak konflikty zbrojne, pandemie (4)

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów dostarczonych przez Urząd Gminy w Paszowicach oraz badania ankietowego mieszkańców

Identyfikacji silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dokonano z punktu widzenia rozwoju społeczno-ekonomicznego gminy Paszowice. Każdemu z czynników przyporządkowano ocenę oddziaływania w skali od 1 do 5, przy czym 5 oznacza najsilniejszy wpływ, 1 – najmniej istotny. W dalszej kolejności dokonano zsumowania poszczególnych ocen czynników uwzględnionych w analizie. Na bazie otrzymanego wyniku dokonano wyboru strategii postępowania w odniesieniu do rozwoju społeczno-ekonomicznego gminy Paszowice. Wyniki wskazują na zasadność obrania strategii MAXI-MAXI, czyli wykorzystywania okazji, szans rozwojowych przy użyciu własnych atutów, mocnych stron.

Tabela 3. Uproszczona tablica analizy SWOT dotycząca określonej strategii postępowania Gminy Paszowice

	Mocne strony (46 pkt)	Słabe strony (33 pkt)
Szanse (47 pkt)	MAXI-MAXI Strategia ekspansywna, wykorzystać okazje przy pomocy atutów	MINI-MAXI Strategia konkurencyjna, przezwyciężyć słabości by wykorzystać okazje

Zagrożenia (42 pkt)	MAXI-MINI Strategia konserwatywna, wykorzystać mocne strony do pokonania zagrożeń	MINI-MINI Strategia redukcji, zaprzestania inwestycji oraz likwidacji
---------------------	---	---

Źródło: opracowanie własne

Przeprowadzona analiza SWOT wskazuje na dobry punkt wyjścia do rozwoju gminy Paszowice – zauważalna jest przewaga silnych stron gminy Paszowice oraz przewaga szans w otoczeniu gminy. Możliwy jest wybór strategii rozwojowej przy wykorzystaniu silnych szans gminy (MAXI-MAXI). Nie oznacza to oczywiście, że nie ma kwestii wymagających poprawy, usprawnienia. Wśród mocnych stron gminy Paszowice z pewnością należy podkreślić bliskość ważnych szlaków komunikacyjnych, atrakcyjne turystycznie i przyrodniczo położenie gminy, potencjał terenów rolniczych, produkty lokalne. Z pewnością gmina Paszowice wymaga kompleksowej i efektywnej promocji w celu jeszcze większego uwydatniania swoich atutów oraz wzmacniania marki lokalnej. Wskazane słabe strony gminy to przede wszystkim braki w zakresie szeroko rozumianej infrastruktury technicznej, ze szczególnym uwzględnieniem drogowej i wodno-kanalizacyjnej, dostępność komunikacyjna północno-wschodniej części gminy. W tym miejscu właściwe będą cele strategiczne odnoszące się do poprawy infrastruktury technicznej, dostępności przestrzennej oraz dbałości o środowisko naturalne.

Najważniejsze szanse płynące z otoczenia to możliwość pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych, pozabudżetowych, w tym funduszy Unii Europejskiej w okresie 2021-2027, rozwój turystyki weekendowej i agroturystyki, ekologiczna produkcja rolna. Pozytywny wpływ dostępności funduszy unijnych jest bezsprzeczny, natomiast możliwe jest szersze wykorzystanie szans związanych przede wszystkim z budową drogi ekspresowej S3 i węzłów komunikacyjnych na terenie gminy – co może ułatwić pozyskanie inwestorów i tworzenie miejsc pracy, ale też z atrakcyjnością terenów gminy pod względem turystycznym i przyrodniczym. Zagrożenia zewnętrzne to przede wszystkim czynniki o charakterze makroekonomicznym i ogólnym, na które gmina nie ma wpływu – konflikty zbrojne, pandemie i związane z tym pogorszenie koniunktury gospodarczej, spadek opłacalności produkcji rolnej. Remedium na zagrożenia wydają się działania ukierunkowane na utrzymanie dobrego stanu środowiska i zasobów przyrodniczych, poprawę jakości usług publicznych, wspieranie przedsiębiorczości.

5. WYBRANE TRENDY LOKALNE I REGIONALNE MAJĄCE WPŁYW NA ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY

Jednym z najważniejszych problemów gminy Paszowice jest **niedostosowanie infrastruktury technicznej gminy do wzrastających potrzeb mieszkańców**. Dotyczy to w szczególności dostępu do Internetu, stanu infrastruktury drogowej, dostępności sieci gazowej. Na braki w zakresie infrastruktury wpływają przede wszystkim: brak wystarczających środków na infrastrukturę techniczną w budżecie gminy i niewystarczające środki finansowe w ramach dostępnych funduszy zewnętrznych, brak opłacalności i technicznej możliwości realizacji inwestycji przez podmioty zewnętrzne odpowiedzialne za zapewnienie usług, konieczność wykonywania kosztownych remontów istniejącej infrastruktury niedostosowanej do jej wzrastającego obciążenia (ruch drogowy, przepływy w sieci wodno-kanalizacyjnej). Potencjalne skutki: obniżenie jakości życia mieszkańców, zagrożenie większą liczbą wypadków drogowych, utrudnienia w rozwoju turystyki na obszarze gminy, utrudnienia komunikacyjne, niższa pozycja konkurencyjna gminy, niska estetyka gminnej przestrzeni, utrudnienia w pozyskiwaniu nowych inwestorów, utrudnienia w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, utrudnienia w dostępie do usług publicznych, pogorszenie jakości życia.

Kolejnym istotnym problemem jest **sfera zatrudnienia** i niewielka liczba atrakcyjnych miejsc pracy na terenie gminy. Wynika to przede wszystkim z charakteru gminy – z jednej strony dużej powierzchni terenów rolniczych, a z drugiej – terenów cennych przyrodniczo, na których nie jest możliwy intensywny rozwój gospodarki. W tej sytuacji niższe są wpływy do budżetu gminy, co uniemożliwia działania proinwestycyjne lub pokrycie kosztów transportu zbiorowego, tak aby możliwy był wygodny dojazd do większych ośrodków miejskich z miejscami pracy. Potencjał przyrodniczy gminy jest bardzo duży, co teoretycznie pozwala na rozwój podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w tym obszarze, ale duża konkurencja ze strony samorządów sąsiednich i położonych w Sudetach znacząco ogranicza ruch turystyczny na terenie gminy. Istotnym elementem, który może zmienić sytuację w tym zakresie, jest potencjał związany z wybudowaną nową drogą ekspresową S3 i węzłami komunikacyjnymi na terenie gminy – co można wykorzystać do przyciągnięcia podmiotów gospodarczych i inwestycji w nowe miejsca pracy.

Zauważalną barierą rozwoju gminy Paszowice jest **niewystarczająca jakość i dostępność infrastruktury dla osób starszych i z niepełnosprawnościami** – miejsc opieki i integracji osób starszych, a także usług w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi, niepełnosprawnymi. Będzie to coraz większym wyzwaniem i potrzebą z uwagi na zwiększenie liczby osób w średnim i starszym wieku, którzy będą wymagać niebawem wsparcia oraz stopniowego starzenia się społeczeństwa. Zauważana jest przez mieszkańców w przeprowadzonym badaniu ankietowym niedostateczna liczba działań na rzecz osób starszych i zagrożonych wykluczeniem oraz dostosowanie infrastruktury (dróg, chodników, obiektów publicznych do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami. Potencjalne skutki: wykluczenie społeczne części mieszkańców, pogorszenie stanu zdrowia, utrudnienia w podejmowaniu aktywności zawodowej przez osoby starsze i z niepełnosprawnościami oraz członków ich rodzin, pogorszenie sytuacji materialnej mieszkańców gminy.

Analiza wskazuje również na **niedostateczne wykorzystanie walorów naturalnych i turystycznych gminy Paszowice**. Położenie w pobliżu trasy ekspresowej S3, autostrady A4 w połączeniu z relatywnie dużą liczbą interesujących kulturowo i przyrodniczo miejsc przyczynić się może do wzrostu ruchu turystycznego, szczególnie w modelu turystyki jednodniowej, a także do zwiększenia popytu na unikatowe lokalne produkty i usługi. Problemem jest jednak niedostateczna promocja walorów gminy, produktów i usług, braki w zakresie informacji turystycznej. Potencjalne skutki: niewykorzystany potencjał gminy budujący jej pozytywny wizerunek, zmniejszone przychody mieszkańców i wpływy do budżetu gminy.

Promowanie zdrowego stylu życia, aktywne spędzanie czasu wolnego. Zdrowy styl życia zasadniczo wpisany jest w społeczny wymiar zrównoważonego rozwoju i jest jednym z warunków osiągania ładu zintegrowanego. Rozprzestrzenianie się mody na zdrowy, aktywny styl życia jest równocześnie szansą w zakresie podnoszenia jakości życia ogółem. Propagowanie zdrowego stylu jest już relatywnie mocno osadzone w przekazach medialnych, projektach edukacyjnych i profilaktyce prozdrowotnej. Funkcjonuje również pojęcie sustainable living, czyli styl życia według filozofii zrównoważonego rozwoju. Podejście to tworzy przestrzeń na refleksje dotyczące kondycji, jakości życia i ulepszania aspektów życia w sposób, który reguluje relację między jednostką, społeczeństwem i środowiskiem – co można wykorzystać w tworzeniu obrazu gminy i promocji jej walorów.

Suburbanizacja. Przenoszenie się mieszkańców dużych miast na ich obrzeża oraz do mniejszych miejscowości w sąsiadujących gminach jest widoczne od kilkunastu lat. Trend ten prawdopodobnie będzie nadal widoczny: ceny nieruchomości w dużych miastach w ostatnich latach gwałtownie wzrastały, pandemia COVID-19 zmieniła charakter stosunków zawodowych i umożliwiła w wielu przypadkach

elastyczne kształtowanie czasu pracy oraz osobistej obecności w firmach, rozwój infrastruktury drogowej, w tym trasy ekspresowej S3 znacząco skrócił czas dojazdu z gminy Paszowice do większych miast, w których możliwe jest zatrudnienie i korzystanie z usług społecznych. W związku z tym atrakcyjność miejsc zamieszkania poza największymi miastami regionu z dostępną infrastrukturą społeczną (przedszkola, szkoły, placówki kulturalne, infrastruktura sportowo-rekreacyjna) jest coraz większa. W kolejnych latach będzie to czynnik wzrostu liczby mieszkańców gminy, co wpłynie będzie z jednej strony na opisane w rozdziale powyżej zwiększenie dochodów do budżetu, ale z drugiej – na wzrost oczekiwań co do dostępności infrastruktury technicznej i społecznej.

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

1. MISJA I WIZJA GMINY PASZOWICE

Misją jednostek samorządu terytorialnego jest podnoszenie jakości życia mieszkańców. Samorządy mają również służebną rolę w stosunku do społeczności zamieszkującej na ich terenie. W odniesieniu do obszaru zarządzania strategicznego misja organizacji wyznacza powód jej istnienia, wyróżniając ją zarazem od innych organizacji.

Jednostki samorządu terytorialnego są podmiotami wyposażonymi w prawa i obowiązki oraz wykonującymi zadania publiczne. Można je zatem określić jako samodzielne, na mocy prawa utworzone, stowarzyszenie lokalnego społeczeństwa, o własnej wewnętrznej organizacji, wyposażone w instytucję osobowości prawnej, podlegające w określonym prawem zakresie nadzorowi ze strony Państwa. Misja gminy przekłada się zatem na zadania, które należy wykonać, by zrealizować założone cele. Określanie misji jest ważnym etapem w procesie formułowania celów strategicznych i operacyjnych.

Misja gminy Paszowice:

Rozwój gminy dla jej mieszkańców.

Stwarzanie warunków sprzyjających aktywności społecznej mieszkańców
i rozwojowi ekonomicznemu gminy, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Wizję z kolei można rozumieć jako obraz przyszłości, który chcemy wykreować. Jest to podstawowa aspiracja, która powinna być wspólna dla wszystkich, którzy chcą osiągnąć pożądany stan rzeczywistości.

Wizja gminy Paszowice

Gmina Paszowice – miejsce przyjazne dla mieszkańców, atrakcyjne dla turystów i przedsiębiorców.

2. PLAN STRATEGICZNY

2.1. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

W ramach niniejszej strategii wyznacza się następujące **cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań**:

Cel strategiczny 1. Nowoczesna i bezpieczna gmina Paszowice

Cel operacyjny 1.1. Nowoczesna, bezpieczna i dostępna infrastruktura drogowa

Kierunki działań:

1. Budowa nowych dróg na obszarze gminy.
2. Przebudowa nawierzchni dróg powiatowych we współpracy z Powiatem Jaworskim.
3. Budowa parkingów i miejsc postojowych na terenie gminy Paszowice.
4. Modernizacja i remonty istniejącej infrastruktury drogowej.
5. Budowa ścieżek pieszo-rowerowych i chodników na obszarze gminy.
6. Budowa i modernizacja oświetlenia drogowego na terenie gminy Paszowice.

Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia:

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
Budowa nowych dróg na obszarze gminy	Zwiększenie stopnia skomunikowania gminy	Długość zbudowanych dróg
Przebudowa nawierzchni dróg powiatowych we współpracy z Powiatem Jaworskim	Poprawa stanu infrastruktury drogowej - powiatowej	Długość przebudowanych dróg
Budowa parkingów i miejsc postojowych na terenie gminy	Zwiększenie liczby miejsc postojowych, poszerzenie oferty dla turystów	Liczba miejsc parkingowych
Modernizacja i remonty istniejącej infrastruktury drogowej	Zwiększenie bezpieczeństwa w zakresie użytkowania infrastruktury drogowej	Wartość zrealizowanych inwestycji
Budowa ścieżek pieszo-rowerowych i chodników na obszarze gminy	Zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu pieszych oraz rowerzystów	Długość wybudowanych ścieżek pieszo-rowerowych i chodników
Budowa i modernizacja oświetlenia drogowego na terenie gminy	Poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego	Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych punktów oświetlenia publicznego

Cel operacyjny 1.2. Zapewnienie dobrej jakości usług wodno-kanalizacyjnych

Kierunki działań:

1. Przebudowa ujęcia powierzchniowego wody w Pogwizdowie.
2. Budowa głębinowego ujęcia wody oraz stacji uzdatniania wody dla sołectwa Pogwizdów.
3. Budowa głębinowego ujęcia wody w Kwietnikach i Jakuszowej.
4. Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Paszowicach i Zębowicach.
5. Zakup wozu asenizacyjnego na potrzeby odbioru nieczystości płynnych od mieszkańców.

Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia:

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
Przebudowa ujęcia powierzchniowego wody w Pogwizdowie	Zwiększenie dostępności wody do codziennego użytku przez mieszkańców	Odsetek gospodarstw korzystających z punktu zbiorowego zaopatrzenia w wodę
Budowa głębinowego ujęcia wody oraz Stacji Uzdatniania Wody dla sołectwa Pogwizdów	Poprawa jakości infrastruktury	Liczba zrealizowanych inwestycji
Budowa głębinowego ujęcia wody w Kwietnikach i Jakuszowej	Poprawa jakości infrastruktury	Liczba osób korzystających z ujęcia
Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Paszowicach i Zębowicach	Zwiększenie dostępności infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej	Długość zmodernizowanej i wybudowanej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej
Zakup wozu asenizacyjnego na potrzeby odbioru nieczystości płynnych od mieszkańców	Zwiększenie komfortu życia mieszkańców gminy	Liczba osób objętych wsparciem

Cel operacyjny 1.3. Poprawa bezpieczeństwa publicznego w gminie

Kierunki działań:

1. Budowa monitoringu przy obiektach publicznych.
2. Podnoszenie poziomu cyberbezpieczeństwa w jednostkach publicznych gminy Paszowice.
3. Działania prewencyjne z zakresie zabezpieczenia przed klęskami żywiołowymi.
4. Przygotowanie do budowy zbiorników retencyjnych w Kwietnikach i/lub Grobli.

5. Doposażenie jednostek OSP działających na terenie gminy.

Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia:

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
Budowa monitoringu przy obiektach publicznych	Poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego	Liczba obiektów monitorowanych
Podnoszenie poziomu cyberbezpieczeństwa w jednostkach publicznych gminy Paszowice	Zwiększenie poziomu cyberbezpieczeństwa	Liczba zrealizowanych projektów
Działania prewencyjne z zakresie zabezpieczenia przed klęskami żywiołowymi	Zapobieganie skutkom klęsk żywiołowych, współpraca z jednostkami odpowiedzialnymi	Liczba podjętych działań
Przygotowanie do budowy zbiorników retencyjnych w Kwietnikach i/lub Grobli	Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Liczba podjętych działań
Doposażenie jednostek OSP działających na terenie gminy	Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Liczba doposażonych jednostek

Cel strategiczny 2. Zrównoważony rozwój gminy Paszowice***Cel operacyjny 2.1. Wsparcie działalności gospodarczej na terenie gminy Paszowice***

Kierunki działań:

1. Przygotowanie infrastruktury niezbędnej do rozwoju podmiotów gospodarczych przy drodze ekspresowej S3.
2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, w tym innowacyjności na terenie gminy Paszowice.
3. Promocja działalności rolniczej i okołorolniczej, budowanie marki produktu regionalnego.
4. Rozwój sieci światłowodowej w gminie.

Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia:

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
Przygotowanie infrastruktury niezbędnej do rozwoju podmiotów gospodarczych przy drodze ekspresowej S3	Podniesienie jakości obszarów inwestycyjnych	Liczba realizowanych inwestycji

Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, w tym innowacyjności na terenie gminy Paszowice	Wzrost liczby podmiotów gospodarczych	Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych
Promocja działalności rolniczej i okołorolniczej, budowanie marki produktu regionalnego	Rozwój lokalnych gospodarstw	Liczba działań promocyjnych
Rozwój sieci światłowodowej w gminie	Dostępność Internetu na całym obszarze gminy	Odsetek gospodarstw korzystających z sieci światłowodowej

Cel operacyjny 2.2. Rozwój gminy Paszowice dzięki turystyce

Kierunki działań:

1. Promocja walorów turystycznych gminy Paszowice mieszczącej się na terenie Geoparku Krainy Wygasłych Wulkanów wpisanego na listę UNESCO Global Geoparks Network.
2. Organizacja wydarzeń kulturalnych, turystycznych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.
3. Rewitalizacja zabytkowego parku w Kwietnikach i Pogwizdowie.
4. Przygotowanie rewitalizacji zabytkowego cmentarza poewangelickiego wraz z kaplicą cmentarną w Pogwizdowie.
5. Modernizacja schroniska młodzieżowego w Pogwizdowie.
6. Budowa toalety publicznej, zaplecza sanitarnego w Myśliborzu.
7. Budowa nowych i utrzymanie w dobrym stanie istniejących obiektów i elementów infrastruktury turystycznej.

Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia:

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
Promocja walorów turystycznych gminy Paszowice mieszczącej się na terenie Geoparku Krainy Wygasłych Wulkanów wpisanego na listę UNESCO Global Geoparks Network	Zwiększenie zasięgu informacji o gminie Paszowice w kontekście turystycznym	Ilość materiałów promocyjnych
Organizacja wydarzeń kulturalnych, turystycznych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym	Rozwój turystyki na obszarze gminy	Liczba zorganizowanych wydarzeń
Rewitalizacja zabytkowego parku	Wzrost atrakcyjności przestrzeni	Liczba realizowanych inwestycji

w Kwietnikach i Pogwizdowie	publicznej	
Przygotowanie rewitalizacji zabytkowego cmentarza poewangelickiego wraz z kaplicą cmentarną w Pogwizdowie	Ochrona zabytku oraz wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej	Opracowanie dokumentacji
Modernizacja schroniska młodzieżowego w Pogwizdowie	Poprawa jakości infrastruktury, zwiększenie oferty dla turystów	Liczba podjętych działań
Budowa toalety publicznej, zaplecza sanitarnego w Myśliborzu	Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej	Liczba realizowanych inwestycji
Budowa nowych i utrzymanie w dobrym stanie istniejących obiektów i elementów infrastruktury turystycznej	Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej	Liczba realizowanych inwestycji

Cel operacyjny 2.3. Zachowanie dobrego stanu środowiska w gminie

Kierunki działań:

1. Promocja programów wsparcia w obszarze poprawy stanu środowiska.
2. Promocja postaw ekologicznych.
3. Edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowej segregacji odpadów.
4. Usuwanie wyrobów zawierających azbest oraz ich unieszkodliwianie.
5. Pielęgnacja pomników przyrody.
6. Melioracja cieków wodnych na obszarze gminy, przeciwdziałanie skutkom suszy.

Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia:

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
Promocja programów wsparcia w obszarze poprawy stanu środowiska	Wymiana źródeł ciepła przez mieszkańców	Odsetek gospodarstw korzystających z programów
Promocja postaw ekologicznych	Podnoszenie świadomości ekologicznej	Ilość przeprowadzonych działań
Edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowej segregacji odpadów	Prawidłowa segregacja odpadów	Ilość przeprowadzonych działań
Usuwanie wyrobów zawierających azbest oraz ich unieszkodliwianie	Ochrona środowiska i zdrowia ludzkiego	Ilość zebranego azbestu
Pielęgnacja pomników przyrody	Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej	Ilość pielęgnowanych drzew
Melioracja cieków wodnych na obszarze gminy	Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Ilość przeprowadzonych działań

Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy**Kierunki działań:**

1. Przyjęcie Planu Ogólnego Gminy Paszowice.
2. Przyjęcie Gminnego Programu Rewitalizacji.
3. Zwiększenie pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
4. Zmiany zagospodarowania terenu z obecnym przeznaczeniem rolniczym na usługi rekreacji z możliwością rozwoju turystyki, rewitalizację zabytków oraz rozwój mieszkalnictwa jednorodzinnego z możliwością agroturystyki w miejscowościach: Myślibórz, Kłonice oraz Kwietniki.
5. Zmiany zagospodarowania terenu z obecnym przeznaczeniem rolniczym na tereny inwestycyjne oraz rozwój mieszkalnictwa jednorodzinnego z usługami w miejscowościach: Paszowice i Zębówice.

Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia:

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
Przyjęcie Planu Ogólnego Gminy Paszowice	Uporządkowanie przestrzeni	Liczba opracowanych dokumentów
Przyjęcie Gminnego Programu Rewitalizacji	Uporządkowanie przestrzeni	Liczba opracowanych dokumentów
Zwiększenie pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	Uporządkowanie przestrzeni	Liczba opracowanych dokumentów
Zmiany zagospodarowania terenu z obecnym przeznaczeniem rolniczym na usługi rekreacji z możliwością rozwoju turystyki, rewitalizację zabytków oraz rozwój mieszkalnictwa jednorodzinnego z możliwością agroturystyki w miejscowościach: Myślibórz, Kłonice oraz Kwietniki	Rozwój turystyczny i gospodarczy na obszarze gminy	Liczba opracowanych dokumentów
Zmiany zagospodarowania terenu z obecnym przeznaczeniem rolniczym na tereny inwestycyjne oraz rozwój mieszkalnictwa jednorodzinnego z usługami w miejscowościach: Paszowice i Zębówice.	Rozwój turystyczny i gospodarczy na obszarze gminy	Liczba opracowanych dokumentów

Cel strategiczny 3. Rozwój kapitału społecznego gminy Paszowice**Cel operacyjny 3.1. Wzmacnianie wspólnoty gminy Paszowice**

Kierunki działań:

1. Współpraca z sołectwami oraz integracja mieszkańców.
2. Wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych ze szczególnym uwzględnieniem tych, które wspierają rozwój mieszkańców gminy.
3. Wspieranie działalności kół gospodyń wiejskich i zespołów ludowych.
4. Przygotowanie budowy autonomicznej świetlicy w: Myśliborzu, Kwietnikach, Grobli, Nowej Wsi Wielkiej i Sokolej.
5. Budowa placów zabaw w: Paszowicach, Zębowicach, Kwietnikach, Myśliborzu, Pogwizdowie i Sokolej.
6. Modernizacja, utrzymanie infrastruktury czasu wolnego w Gminie Paszowice.
7. Modernizacja cmentarza komunalnego w Kwietnikach.

Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia:

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
Współpraca z sołectwami oraz integracja mieszkańców	Wzrost aktywności mieszkańców	Ilość przeprowadzonych działań
Wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych ze szczególnym uwzględnieniem tych, które wspierają rozwój mieszkańców gminy	Wzrost aktywności organizacji pozarządowych	Ilość przeprowadzonych działań
Wspieranie działalności kół gospodyń wiejskich i zespołów ludowych	Wzrost aktywności organizacji pozarządowych	Ilość przeprowadzonych działań
Przygotowanie budowy autonomicznej świetlicy w: Myśliborzu, Kwietnikach, Grobli, Nowej Wsi Wielkiej i Sokolej	Wzrost aktywności mieszkańców	Liczba opracowanych dokumentów
Budowa placów zabaw w: Paszowicach, Zębowicach, Kwietnikach, Myśliborzu, Pogwizdowie i Sokolej	Wzrost aktywności mieszkańców	Liczba realizowanych inwestycji
Modernizacja, utrzymanie infrastruktury czasu wolnego w Gminie Paszowice	Wzrost aktywności mieszkańców	Ilość przeprowadzonych działań
Modernizacja cmentarza komunalnego w Kwietnikach	Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej	Ilość przeprowadzonych działań

Cel operacyjny 3.2. Działania na rzecz wsparcia społecznego i ochrony zdrowia

Kierunki działań:

1. Wsparcie opieki dziennej nad osobami starszymi i wymagającymi opieki.
2. Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej.
3. Utrzymanie i modernizacja obiektów opieki zdrowotnej.
4. Pozyskanie specjalistycznej kadry medycznej.
5. Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin z problemami alkoholowymi i stosowaniem przemocy.

Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia:

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
Wsparcie opieki dziennej nad osobami starszymi i wymagającymi opieki	Pomoc rodzinom z problemami	Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia
Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej	Wzrost poziomu zdrowia społeczności lokalnej	Liczba kampanii promocyjnych
Utrzymanie i modernizacja obiektów opieki zdrowotnej	Poprawa jakości infrastruktury	Liczba zrealizowanych inwestycji
Pozyskanie specjalistycznej kadry medycznej	Wzrost poziomu zdrowia społeczności lokalnej	Liczba osób objętych wsparciem
Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin z problemami alkoholowymi i stosowaniem przemocy	Pomoc rodzinom z problemami	Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia

Cel operacyjny 3.3. Rozwój infrastruktury oraz usług opiekuńczo-edukacyjnych

Kierunki działań:

1. Modernizacja przedszkoli i szkół na terenie gminy Paszowice.
2. Przygotowanie do budowy żłobka w gminie Paszowice.
3. Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Paszowicach.

Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia:

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
Modernizacja przedszkoli i szkół na terenie gminy Paszowice	Poprawa jakości infrastruktury	Liczba zrealizowanych inwestycji
Przygotowanie do budowy żłobka	Dostęp do opieki żłobkowej	Liczba utworzonych miejsc

w gminie Paszowice		w żłobku
Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Paszowicach	Poprawa jakości infrastruktury	Liczba zrealizowanych projektów

Cel operacyjny 3.4. Zapewnienie transportu publicznego w gminie

Kierunki działań:

1. Zapewnienie dowozów uczniów do szkół gminnych.
2. Współpraca z Powiatem Jaworskim przy zapewnieniu transportu publicznego.

Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia:

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
Zapewnienie dowozów uczniów do szkół gminnych	Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Liczba korzystających dzieci
Współpraca z Powiatem Jaworskim przy zapewnieniu transportu publicznego	Dostęp do transportu publicznego	Liczba osób korzystających

Cel operacyjny 3.5. Poprawa jakości i dostępności oferty rekreacyjno-kulturalnej gminy

Kierunki działań:

1. Realizacja imprez budujących markę gminy Paszowice.
2. Rozwój oferty zajęć stałych i wydarzeń kulturalnych przez Centrum Kultury w Paszowicach.
3. Doposażenie CK, gminnej biblioteki w Paszowicach oraz filii w Sokolej.

Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia:

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
Realizacja imprez budujących markę gminy Paszowice	Wzrost atrakcyjności oferty rekreacyjno-kulturalnej	Liczba osób korzystających
Rozwój oferty zajęć stałych i wydarzeń kulturalnych przez Centrum Kultury w Paszowicach	Wzrost atrakcyjności oferty rekreacyjno-kulturalnej	Liczba osób korzystających
Doposażenie CK, gminnej biblioteki w Paszowicach oraz filii w Sokolej	Wzrost atrakcyjności oferty rekreacyjno-kulturalnej	Ilość przeprowadzonych działań

Cel operacyjny 3.6. Rozwój współpracy gminy z otoczeniem

Kierunki działań:

1. Zwiększenie intensywności współpracy gminy Paszowice z gminami partnerskimi.
2. Rozwój współpracy gminy Paszowice z lokalnymi grupami działania.
3. Rozwój współpracy gminy Paszowice w ramach ZIT Aglomeracji Wałbrzyskiej.

Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia:

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
Zwiększenie intensywności współpracy gminy Paszowice z gminami partnerskimi	Promocja gminy i jej walorów	Ilość przeprowadzonych działań
Rozwój współpracy gminy Paszowice z lokalnymi grupami działania	Promocja gminy i jej walorów	Ilość przeprowadzonych działań
Rozwój współpracy gminy Paszowice w ramach ZIT Aglomeracji Wałbrzyskiej	Promocja gminy i jej walorów	Ilość przeprowadzonych działań

3. STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA GMINY

3.1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Na model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Paszowice w największym stopniu oddziałują następujące czynniki: bliskość miasta Jawor, położenie części gminy przy drodze ekspresowej S3 oraz istotny udział obszarów cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym.

W oparciu o analizy zagospodarowania przestrzennego gminy Paszowice przeprowadzone na potrzeby Planu Ogólnego, teren gminy podzielić można na następujące główne obszary, które charakteryzuje odrębny rodzaj zagospodarowania:

- A. Obsługa ruchu turystycznego
- B. Tereny inwestycyjne
- C. Tereny przemysłowe

Rozwój gminy w aspekcie kształtowania przestrzeni będzie oparty na trzech filarach:

I. Rolnictwo i agroturystyka (obszary zalesione gminy, w tym obszar Natura 2000 oraz teren parku krajobrazowego Chełmy oraz zachodnia część terenu gminy) – wyznaczenie terenów pod zabudowę turystyczną i rekreacyjną – Kwietniki, Grobla, Kłonice, Myślubórz, Nowa Wieś Wielka i Nowa Wieś Mała, Sokola i Pogwizdów.

Teren ten będzie rozwijał się poprzez rozbudowę miejsc przeznaczonych na agroturystykę skupionych wokół lokalnych atrakcji przyrodniczych – stawy, duże oczka wodne, walory krajobrazowe, tereny zadrzewione, formacje skalne itp. oraz zabudowę mieszkaniową jednorodzinną poprzez realizację stref z zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz strefą zieleni i rekreacji np. w miejscowościach:

Kwietniki: usługi komercyjne nieuciążliwe oraz usługi związane z obsługą ruchu turystycznego, zabudowa jednorodzinna z możliwością zabudowy letniskowej i rekreacyjnej, usługi komercyjne nieuciążliwe oraz usługi związane z obsługą ruchu turystycznego;

Kłonice: zabudowa jednorodzinna z możliwością zabudowy letniskowej i rekreacyjnej z prowadzeniem agroturystyki sezonowej, usługi rekreacyjne i agroturystyczne. Rewitalizacja obiektów zabytkowych, tereny pod obsługę ruchu turystycznego. Zabudowa jednorodzinna z możliwością zabudowy letniskowej i rekreacyjnej, usługi komercyjne nieuciążliwe oraz usługi związane z obsługą ruchu turystycznego;

Myślubórz: tereny pod obsługę ruchu turystycznego, zabudowa jednorodzinna z możliwością zabudowy letniskowej i rekreacyjnej, usługi komercyjne nieuciążliwe oraz usługi związane z obsługą ruchu

turystycznego;

Nowa Wieś Wielka: budowa wieży widokowej, usługi turystyczne, usługi agroturystyczne;

Sokoła: usługi turystyczne, usługi agroturystyczne, handel, zabudowa jednorodzinna z możliwością zabudowy letniskowej i rekreacyjnej, usługi komercyjne nieuciążliwe oraz usługi związane z obsługą ruchu turystycznego.

Gmina będzie wyznaczała tereny pod zalesienie w celu poprawy walorów turystyczno-krajobrazowych gminy np. w miejscowościach Grobla, Kłonice, NWW, NWM.

II. Przemysłowo-gospodarczy, usługowo-handlowy obszar skupiony wokół węzłów komunikacyjnych na drodze ekspresowej S3 Jawor-Wschód - obszar sołectwa Zębowice oraz węzła Paszowice-Sokoła, okolice sołectw Paszowice, Bolkowice, Wiadrów oraz Sokoła.

Teren z przeznaczeniem na usługi wielkopowierzchniowe w tym handel wielkopowierzchniowy, magazyny, składy, stacje paliw, z domieszką zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – obejmujący grunty położone do 200 metrów w każdą stronę od osi drogi wojewódzkiej z dawnym numerem DW374. Działki w obrębie Zębowice z przeznaczeniem pod teren usług handlu lub usług rzemieślniczych lub składów i magazynów.

III. Przemysł kamieniarski i górniczy

W niektórych obszarach gminy, szczególnie obręb Paszowice, mogą znajdować się grunty ze złożami do eksploatacji.

3.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Główne zadania polityki przestrzennej gminy Paszowice, wynikające z charakterystyki przestrzennej, jak i bieżących potrzeb gminy, to obecnie:

- uregulowanie procesów inwestycyjnych związanych z osiedlaniem się ludności – z jednej strony dostosowywanie infrastruktury technicznej do istniejącego i planowanego zagospodarowania na cele mieszkaniowe, z drugiej zaś planowanie i realizacja nowych inwestycji mieszkaniowych w oparciu o dostępność techniczną (sieci wodno-kanalizacyjne, energetyczne, gazowe), komunikacyjną (drogi i ciągi pieszo-rowerowe, transport publiczny) i społeczną (żłobki, przedszkola, szkoły, infrastruktura kultury i sportowo-rekreacyjna);
- przygotowanie terenów inwestycyjnych w celu pozyskania strategicznych inwestorów – wejście na teren gminy inwestorów strategicznych z potencjałem kapitałowo-rynkowym, zapewniających stabilne miejsca pracy w sferze produkcyjnej;
- przygotowanie terenów inwestycyjnych dla rozwoju stabilnego i nowoczesnego sektora tzw. małych i średnich przedsiębiorstw;
- wsparcie infrastrukturalne lokalnych przedsiębiorców;
- kreowanie lokalnych przestrzeni i obiektów publicznych przyspieszających integrację gminnej społeczności lokalnej – w tym świetlice wiejskie, place zabaw, elementy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
- zabezpieczenie rezerw terenowych pod budowę bezpiecznych i nowoczesnych dróg o wysokich parametrach technicznych;
- rozwój sieci wodociągowej, w tym na nowych terenach mieszkaniowych, pełne zwodociągowanie gminy, a także budowa nowych stacji uzdatniania wody;
- uporządkowanie gospodarki ściekowej – zapewnienie oczyszczania wszystkich ścieków wytwarzanych na terenie gminy;
- rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej – zapewnienie dostaw energii elektrycznej w pełni zabezpieczającej potrzeby mieszkańców jak i potencjalnych inwestorów;
- rozwój sieci gazowej odpowiadającej potrzebom gospodarstw domowych i potencjalnych inwestorów.

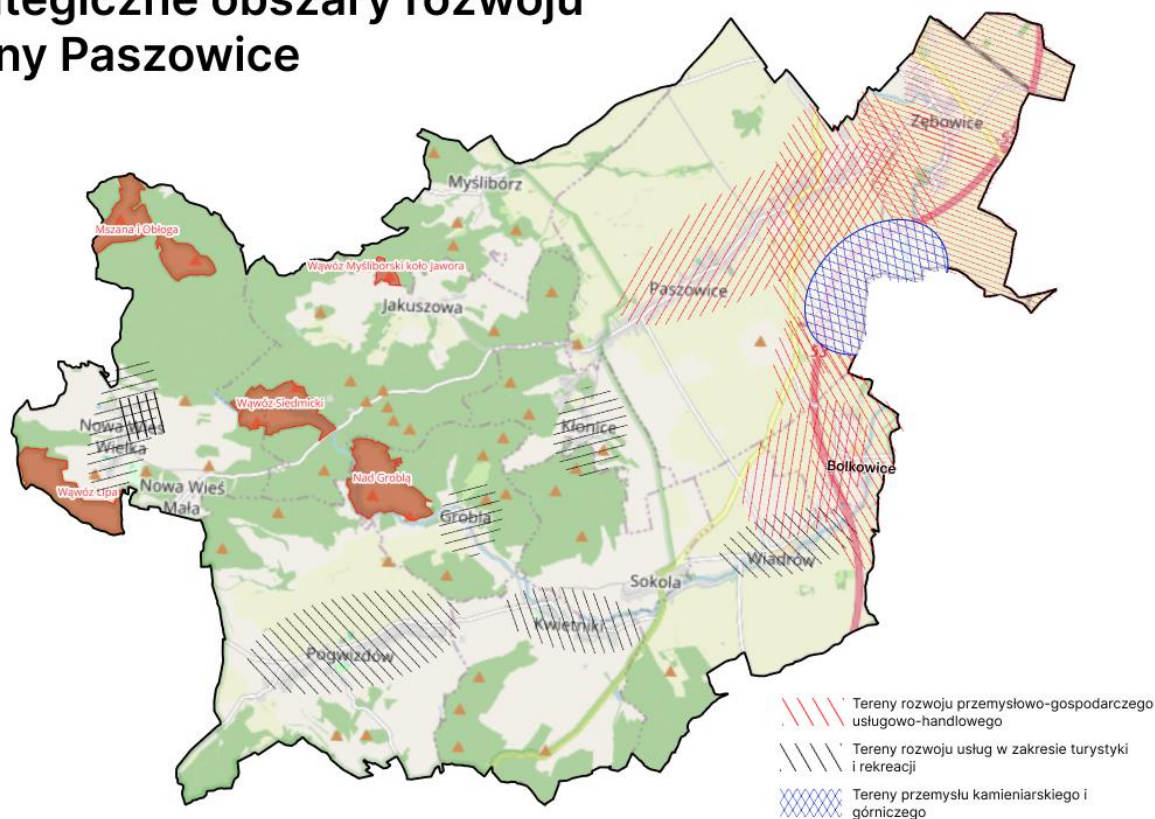
Zalecenia i zakazy:

- zakazuje się budowy elektrowni wiatrowych na terenie całej gminy;
- dopuszcza się budowę elektrowni fotowoltaicznych na terenie całej gminy z wyłączeniem Parku Krajobrazowego Chełmy;
- dopuszcza się budowę biogazowni i biometanowni na terenie całej gminy z wyłączeniem Parku Krajobrazowego Chełmy;
- planowane jest przeznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową uzupełniającą w obszarze sołectwa Paszowice, Zębówice oraz Wiadrów; przygotowanie powierzchni pod budownictwo mieszkaniowe jest konieczne z uwagi na bliskość miasta Jawora, w którym jest niewielka dostępność terenów mieszkaniowych i uzasadnione jest znacznym zainteresowaniem na takie tereny ze strony osób zainteresowanych zamieszkaniem w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Jawora.

Mapa przedstawiająca strategiczne kierunki rozwoju gminy Paszowice prezentowana jest poniżej.

Rysunek 3. Strategiczne obszary rozwoju gminy Paszowice

Strategiczne obszary rozwoju gminy Paszowice

Źródło: opracowanie własne

W rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Paszowice uwzględniono ustalenia **Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego**, który został przyjęty Uchwałą nr XIX/482/2020 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 16 czerwca 2020 roku.

Tabela 4. Rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej w gminie Paszowice wynikające z zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

Obszar tematyczny	Ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego	Spójność z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030
Postulaty kierowane do gmin:		
Kierunek 1.3. Zwiększenie konkurencyjności inwestycyjnej województwa poprzez wyznaczenie obszarów optymalnej lokalizacji nowych inwestycji.	Uwzględnianie w studiach gmin obszarów optymalnej lokalizacji nowych inwestycji, wskazanych na rysunku Planu nr 1. Osadnictwo jako terenów lokalizacji budynków lub budowli związanych z prowadzeniem działalności mającej na celu wytwarzanie dóbr i materiałów oraz jako rekomendowanych przedsiębiorcom optymalnych lokalizacji nowych inwestycji w rozumieniu przepisów art. 7 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji.	Cel operacyjny 2.1. Wsparcie działalności gospodarczej na terenie gminy Paszowice.
Kierunek 1.4. Zwiększenie dostępności przestrzeni i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.	1. Kształtowanie polityki przestrzennej na terenie gmin w sposób zapewniający wysoką jakość życia mieszkańcom poprzez: 1) planowanie zabudowy mieszkaniowej, przestrzeni publicznych oraz infrastruktury usług publicznych, spełniających wymogi dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami; 2) określenie wskaźnika udziału mieszkań przeznaczonych dla osób ze szczególnymi potrzebami w nowo budowanych mieszkaniach; 2. Uwzględnienie w studiach gmin konieczności przeprowadzenia inwentaryzacji i audytów dotyczących występowania w przestrzeni publicznej barier ograniczających dostępność obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami.	Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.
Kierunek 2.1. Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktur krajowych i europejskich.	1. Uwzględnianie w polityce przestrzennej gminy konieczności ochrony zasobów środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju (w tym zapisów zawartych w obowiązujących planach ochrony obszarów chronionych).	Cel operacyjny 2.2. Rozwój gminy Paszowice dzięki turystyce. Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.
	2. Ograniczenie lokalizowania elementów i obiektów infrastruktury technicznej w miejscach eksponowanych widokowo, ochrona i zagospodarowanie punktów widokowych, ochrona i kształtowanie ciągów i osi widokowych.	Cel operacyjny 2.1. Wsparcie działalności gospodarczej na terenie gminy Paszowice. Cel operacyjny 2.2. Rozwój gminy Paszowice dzięki turystyce. Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.
	3. Uwzględnianie studiów i ocen zmian krajobrazu w pracach nad lokalnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.	Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.
	5. Obszary korytarzy ekologicznych zidentyfikowanych w Planie oraz w lokalnych opracowaniach	Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.

Obszar tematyczny	Ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego	Spójność z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030
	planistycznych należy w miarę możliwości chronić przed zabudową ciągłą i lokalizowaniem infrastruktury, planować zalesienia i zadrzewienia pomiędzy istniejącą zabudową i obszarami przyległymi.	
	6. Ograniczenie zabudowy dolin rzecznych (ochrona brzegów rzek przed zabudową, grodzeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej) w celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych i minimalizowania skutków powodzi.	Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.
Kierunek 2.2. Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu.	1. Uwzględnianie założeń „Programu opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego” w gminnych programach opieki nad zabytkami w celu skoordynowania działań w sferze ochrony zabytków.	Cel operacyjny 2.2. Rozwój gminy Paszowice dzięki turystyce.
	2. Wskazywanie w dokumentach planistycznych obiektów i obszarów, które powinny uzyskać ustawową formę ochrony zabytków (wpis do rejestru zabytków lub ujęcie w wojewódzkiej ewidencji zabytków).	Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.
	4. Realizacja regionalnych szlaków turystycznych oraz powiązanie ich z zasobami przyrodniczymi i kulturowymi gmin z wykorzystaniem systemów lokalnych szlaków turystycznych	Cel operacyjny 2.2. Rozwój gminy Paszowice dzięki turystyce. Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.
	5. Realizacja funkcji turystycznych w ramach rewitalizacji obszarów zdegradowanych.	Cel operacyjny 2.2. Rozwój gminy Paszowice dzięki turystyce. Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.
	6. Dostosowanie rozwoju zaplecza turystyki i rekreacji do zmian klimatu poprzez: 1) realizację transportu zbiorowego w obszarach i ośrodkach o atrakcyjnych turystycznie zasobach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, jako standardu ich komunikacyjnej obsługi, 2) wykluczenie z realizacji infrastruktury sportów zimowych obszarów o niewystarczających zasobach wód, których eksploatacja dla wytwarzania sztucznego śniegu zagraża lokalnemu środowisku naturalnemu.	Cel operacyjny 3.4. Zapewnienie transportu publicznego w gminie.
	11. Wyłączenie z zabudowy, w tym z zabudowy turystycznej i rekreacyjnej: 1) terenów otwartych o największych walorach widokowych predysponowane do rozwoju szlaków turystycznych, 2) obszarów o ekspozycji północnej, obszarów osuwiskowych, zalewowych, inwersyjnych. 12. Wyeliminowanie lokalizacji zwartych kompleksów zabudowy produkcyjnej o powierzchni większej niż 1,0 ha oraz usługowej o powierzchni większej niż 2,0 ha na terenach o nachyleniu powyżej 5,0%.	Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.

Obszar tematyczny	Ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego	Spójność z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030
	13. Ustalenie minimalnego wskaźnika powierzchni terenów biologicznie czynnych na poziomie 75,0% na terenach o nachyleniu powyżej 5,0% dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, letniskowej, zamieszkania zbiorowego, usług zdrowia (lecznictwa uzdrowiskowego), usług sportu i rekreacji oraz usług turystycznych.	
Kierunek 2.3. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska.	2. Ograniczanie przeznaczania zwartych kompleksów gruntów rolnych na zabudowę mieszkaniową i usługową. 4. Uwzględnienie w planowaniu przestrzennym występowania wpływów eksploatacji górniczej w zasięgu terenów górniczych	Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.
Kierunek 3.1. Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu.	1. Uwzględnienie możliwości realizacji inwestycji wynikających z planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych w lokalnych opracowaniach planistycznych, w zakresie wskazanym w aneksie nr 3 i na rysunku Planu nr 6. 2. Zastosowanie zapisów w lokalnych opracowaniach planistycznych wskazujących realizację sieci energetycznych jako podziemnych na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych pod rozwój zabudowy. Realizację napowietrznych sieci proponuje się dopuszczać jedynie w uzasadnionych przypadkach, na obszarach regionalnych stref aktywności gospodarczej oraz innych kompleksów zabudowy produkcyjnej lub usługowej o łącznej powierzchni powyżej 10 ha. 3. Wykonanie i uwzględnienie bilansu energetycznego, zawierającego analizę potrzeb transportowych użytkowników terenów oraz lokalnych warunków dla rozwoju odnawialnych źródeł energii, przy planowaniu rozwoju przestrzennego gmin. 4. Zastosowanie zapisów w lokalnych opracowaniach planistycznych wskazujących wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz gazu ziemnego jako podstawowego paliwa do zasilania urządzeń wytwarzających energię ciepłą, szczególnie w zakresie rozwiązań indywidualnych i grupowych. 7. Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii, w szczególności na obszarach przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza.	Cel operacyjny 2.3. Zachowanie dobrego stanu środowiska w gminie. Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.
Kierunek 3.2. Zapewnienie warunków dla wyposażenia terenów zurbanizowanych w urządzenia i systemy umożliwiające dostarczanie wody i odbiór ścieków oraz zagospodarowanie odpadów.	4. Rozbudowa systemów umożliwiających dostarczanie wody i odbiór ścieków, w szczególności na wrażliwych obszarach ochrony zbiorników wód podziemnych. 5. W zakresie zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania ścieków komunalnych, na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych na rozwój	Cel operacyjny 1.2. Zapewnienie dobrej jakości usług wodno-kanalizacyjnych. Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.

Obszar tematyczny	Ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego	Spójność z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030
	zabudowy należy stosować rozwiązania zbiorcze lub grupowe. 6. Stosowanie indywidualnych rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w wodę: a) powinno być możliwe wyłącznie na terenach o niskiej koncentracji osadnictwa (jednostek osadniczych posiadających poniżej 0,5 tys. mieszkańców) oraz niskiej intensywności zabudowy (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca lub bliźniacza oraz zabudowa zagrodowa), b) poza terenami o niskiej koncentracji osadnictwa i intensywności zabudowy, powinno być ograniczone do celów gospodarczych i produkcyjnych oraz przeciwpożarowych. 7. Stosowanie indywidualnych rozwiązań w zakresie odprowadzenia ścieków komunalnych: 1) na terenach aglomeracji ściekowych, zgodnie z warunkami określonymi w AKPOŚK 2017, 2) poza aglomeracjami ściekowymi a) powinno być możliwe wyłącznie na terenach o niskiej koncentracji osadnictwa (jednostek osadniczych posiadających poniżej 0,5 tys. mieszkańców) oraz niskiej intensywności zabudowy (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca lub bliźniacza oraz zabudowa zagrodowa), b) powinno być ograniczone na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz jednorodzinnej szeregowej i grupowej. 8. W lokalnych opracowaniach planistycznych, na podstawie opracowań ekofizjograficznych, zaleca się wskazanie zasięgu terenów, na których możliwe jest stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.	
Kierunek 3.3. Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej.	1. Wspieranie rozwoju systemów łączności bezprzewodowej oraz uwzględnianie stref ochronnych wokół obiektów radiotelewizyjnych oraz pasów ochronnych linii radiowych. 2. Wspieranie rozwoju sieci teleinformatycznych na obszarach problemowych, w których nie występuje infrastruktura telekomunikacyjna umożliwiająca świadczenie usług dostępu do Internetu o wymaganej przepustowości. 4. Zapewnienie zintegrowanego rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej z infrastrukturą energetyczną, wodnokanalizacyjną i transportową.	Cel operacyjny 2.1. Wsparcie działalności gospodarczej na terenie gminy Paszowice. Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.
Kierunek 3.5. Ograniczanie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych – powodzi i suszy.	2. Ograniczanie zabudowy na terenach zagrożonych powodzią oraz wdrażanie (po opracowaniu) wytycznych Planu Zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry w zakresie „Lokalizacyjnych i technicznych aspektów	Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.

Obszar tematyczny	Ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego	Spójność z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030
	zabudowy na obszarach zagrożonych powodzią”. 3. Ograniczanie zabudowy na terenach zagrożonych powodzią, w tym dostosowanie zagospodarowania i warunków technicznych zabudowy do stopnia zagrożenia, z uwzględnieniem cyklicznych zalewów. 4. Uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych ustaleń przestrzennych z zakresu małej retencji, wynikających z opracowanego programu małej retencji dla województwa dolnośląskiego (patrz: pkt 1. Postulaty kierowane do Rządu RP). 5. Uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych granic i funkcji polderów. 6. Uwzględnienie komponentu adaptacyjnego (do zmian klimatu) w dokumentach planistycznych, strategicznych i operacyjnych gminy, w tym m.in. odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych. 8. Wyznaczenie w opracowaniach ekofizjograficznych obszarów o dużej zdolności retencyjnej i terenów o obniżonej pojemności retencyjnej, które wymagają kompensacji oraz uwzględnianie tych obszarów i terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach lokalizacyjnych i w decyzjach o warunkach zabudowy. 9. Zabezpieczenie lokalizacji zbiorników małej retencji wskazanych w aneksie nr 5.	
Kierunek 3.6. Ograniczanie negatywnych skutków działalności człowieka zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu mieszkańców.	1. Planowanie nowych odcinków dróg w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie hałasu na istniejące i planowane obszary podlegające ochronie akustycznej. 2. Planowanie terenów nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarach znajdujących się poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania hałasu. 3. Uwzględnienie strefowego rozmieszczenia terenów, polegającego na lokalizacji terenów niepodlegających ochronie akustycznej w sąsiedztwie terenów, na których usytuowane są ponadnormatywne źródła dźwięku. 4. Ograniczenie planowania terenów nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarach, które nie posiadają: 1) możliwości zaopatrzenia w ciepło sieciowe lub nie przewiduje się rozwoju systemów ciepłowniczych; 2) dostępu do sieci gazowej lub nie planuje się wyposażenia w sieć gazową; z wyjątkiem terenów zabudowy mieszkaniowej, gdzie do zaopatrzenia w ciepło wykorzystywane będą odnawialne źródła energii. 5. Zachowanie bezpiecznej odległości od zakładów	Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.

Obszar tematyczny	Ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego	Spójność z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030
	o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, które zostały zamieszczone w Aneksie nr 2, a ich rozmieszczenie zostało pokazane na rysunku Planu nr 8. Bezpieczeństwo.	
Kierunek 4.2. Integracja działań w ramach głównych korytarzy drogowych o kluczowym i strategicznym znaczeniu z punktu widzenia rozwoju województwa	Uwzględnienie rezerw terenowych: 5) Korytarz (praski) – przebieg: S3 Nowa Sól – Polkowice – Lubin – Legnica – Jawor – Bolków – Kamienna Góra – Lubawka granica państwa. 7) Korytarz (alternatywy S3) – przebieg: DK3 Nowa Sól – Polkowice – Lubin – Legnica – Jawor – Bolków – dalej jako DK5 Kamienna Góra – Lubawka granica państwa 21) Korytarz (podsudecki) – przebieg: DW382 Świdnica – Stanowice – dalej jako DW374 Strzegom – Jawor – dalej jako DW363 Złotoryja – dalej DW364 Lwówek Śląski – Gryfów Śląski.	Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.
Ustalenia obowiązujące dla gmin przy sporządzaniu Studium, w zakresie zasad zagospodarowania przestrzennego		
Kierunek 1.1. Wzmocnienie potencjału ośrodka wojewódzkiego i ośrodków regionalnych poprzez integrację z ich obszarami funkcjonalnymi.	1. Prowadzenie współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych w celu zarządzania przestrzenią w taki sposób, aby następowała integracja oraz łączenie funkcji komplementarnych w przestrzeni w celu zmniejszenia kosztów funkcjonowania infrastruktury komunalnej i podniesienia jakości życia mieszkańców, z uwzględnieniem: 1) zrównoważonej mobilności, w tym zwiększenia udziału ruchu rowerowego w transporcie, m.in. poprzez: a) wskazanie w studiach gmin przebiegu planowanych głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego o przebiegu w korytarzach określonych na rysunku Planu nr 2 System ochrony zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych zgodnie z Koncepcją sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego, b) planowanie i realizowanie wzdłuż dróg gminnych pozostałych tras rowerowych pozwalających na powiązanie jednostek osadniczych bezpośrednio z celami codziennych dojazdów do szkoły, pracy i usług lub przystanków i węzłów transportu zbiorowego, mogących stanowić jeden z etapów tych podróży (z zachowaniem odpowiednich rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo, adekwatnych, w szczególności do natężenia ruchu na poszczególnych odcinkach tych dróg), 2) wspólnego planowania rozwoju zabudowy mieszkaniowej w formie kompleksowych zespołów zabudowy, z zapewnieniem w miejscu zamieszkania dostępu do podstawowych usług publicznych, infrastruktury technicznej oraz transportu zbiorowego,	Cel operacyjny 2.1. Wsparcie działalności gospodarczej na terenie gminy Paszowice. Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.

Obszar tematyczny	Ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego	Spójność z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030
	3) potrzeb ochrony obszarów cennych przyrodniczo i ochrony krajobrazu kulturowego oraz tożsamości miejsca, 4) potrzeb kształtowania struktur przestrzennych umożliwiających zachowanie i funkcjonowanie terenów otwartych i zieleni w obszarach zurbanizowanych, powiązanych z miejskimi systemami zieleni, 5) potrzeb ograniczania zagospodarowania terenów dotychczas niezurbanizowanych i zapobieganiu temu zagospodarowaniu, 6) potrzeb zachowania obszarów dostępnych publicznie w ramach struktury zagospodarowania przestrzeni miejskich, 7) kształtowania wysokiej jakości przestrzeni publicznych, w tym rewitalizacji obszarów zdegradowanych. 2. Wzmacnianie funkcjonalno-przestrzennej spójności obszaru funkcjonalnego oraz jego powiązań zewnętrznych. 3. Wzmacnianie potencjałów wewnętrznych wynikających z renty położenia i charakteru miejskiego obszaru funkcjonalnego, stanowiących o jego konkurencyjności.	
Kierunek 2.1. Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktur krajowych i europejskich.	2. Uwzględnienie postulowanych obszarów do objęcia ochroną prawną – na podstawie zapisów obowiązujących planów ochrony parków krajobrazowych, w tym: 1) postulowanych rezerwatów przyrody (...) 4) proponowanych stanowisk dokumentacyjnych. 3. Ochrona obszarów o nieprzekształconych lub stosunkowo mało zmienionych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, oraz uwzględnianie pozostałych działań ochronnych w zakresie ochrony krajobrazu, sformułowanych w obowiązujących planach ochrony parków krajobrazowych: 1) Park Krajobrazowy „Chełmy” 4. Uwzględnienie przebiegu i funkcji korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym w lokalnych dokumentach planistycznych oraz działaniach należących do kompetencji gminy. Wyznaczone na rysunkach Planu nr 2 i 3 korytarze ekologiczne mają przebieg orientacyjny – szczegółowy przebieg i szczegółowe zasady zagospodarowania korytarzy ekologicznych należy wyznaczać w lokalnych opracowaniach planistycznych w oparciu o aktualne opracowania ekofizjograficzne i inwentaryzacje przyrodnicze, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych. 5. Zwiększanie lesistości lądowych korytarzy ekologicznych w celu odzyskania ich drożności	Cel operacyjny 2.2. Rozwój gminy Paszowice dzięki turystyce. Cel operacyjny 2.3. Zachowanie dobrego stanu środowiska w gminie. Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.

Obszar tematyczny	Ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego	Spójność z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030
	(docelowa odległość między płatami lasów, zadrzewień lub zakrzaczeń nie powinna przekraczać kilkuset metrów do 1 km i nie powinna być przecięta innymi barierami dla zwierząt); nie należy zalesiać cennych przyrodniczo obszarów otwartych, takich jak turzycowiska, bogate zespoły łąkowe, obszary podmokłe oraz osi i ciągów widokowych. 6. Na obszarach otulin parków krajobrazowych działalność związana z usługami turystycznymi i sportowymi powinna zostać dostosowana skalą i intensywnością do charakteru obszaru chronionego i jego otoczenia poprzez obligatoryjne wskazanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy szczegółowych parametrów zabudowy dla projektowanej działalności.	
Kierunek 2.2. Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu.	1. Zintegrowanie systemu szlaków turystycznych w obszarze pogranicza i wskazanie powiązań z systemami tras turystycznych po stronie czeskiej i niemieckiej. 2. Wskazanie w studiach gmin przebiegu planowanych głównych tras rowerowych* województwa dolnośląskiego o przebiegu w korytarzach określonych na rysunku Planu nr 2 System ochrony zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych zgodnie z Koncepcją sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego	Cel operacyjny 2.2. Rozwój gminy Paszowice dzięki turystyce. Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.
Kierunek 3.1. Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz racjonalnego rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu.	1. Określenie warunków i wskaźników lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii na dachach i zadaszeniach obiektów przy określaniu wytycznych* dla terenów przeznaczonych pod zabudowę usługową i produkcyjną, w szczególności wyznaczanych na obszarach optymalnej lokalizacji nowych inwestycji. Zaleca się wskazanie kompleksów zabudowy usługowej lub produkcyjnej o łącznej powierzchni przekraczającej 10 ha, a w szczególności zlokalizowanych na obszarach optymalnej lokalizacji nowych inwestycji, jako obszarów, na których na dachach i zadaszeniach obiektów mogą zostać rozmieszczone urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.	Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.
Kierunek 3.5. Ograniczanie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych – powodzi i suszy.	1. Stosowanie w studiach gmin zasad ochrony środowiska i jego zasobów uwzględniających ograniczanie odpływu wód opadowych i roztopowych (np. doły chłonne, studnie chłonne,	Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.

Obszar tematyczny	Ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego	Spójność z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030
	zbiorniki retencyjne). 2. Ustalanie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów oraz wytycznych umożliwiających: 1) lokalizowanie w bezpośrednim sąsiedztwie cieków, w lokalnych obniżeniach, zbiorników małej retencji, 2) stosowanie rozwiązań renaturalizacyjnych koryt cieków i ich brzegów oraz spowalniających spływ wody w cieku (zakola, meandry), 3) utrzymanie w użytkowaniu rolniczym terenów podmokłych, 4) odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych, 5) ograniczanie i kontrolowanie spływu powierzchniowego (retencja skokowa) poprzez przeznaczanie terenów o spadkach powyżej 15% na zalesianie	
Ustalenia obowiązujące dla gmin przy sporządzaniu Studium, w zakresie rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:		
Kierunek 2.1. Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktur krajowych i europejskich.	1. Uwzględnienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ustalonych w planach ochrony dla Parków Krajobrazowych: Przemkowskiego, Jezierzycy, „Chełmy” i Gór Sowich, wskazanych w pozycjach od W17 do W25 w aneksie nr 1 i na rysunku Planu nr 9. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym: K77 Jawornik-Myślibórz gm. Paszowice, odbudowa i udrożnienie koryta rz. Jawornik W17 Projektowany rezerwat przyrody „Swarna Góra” W18 Projektowany rezerwat przyrody „Łąki Muchowskie” W19 Projektowany rezerwat przyrody „Rataj” W20 Powiększenie rezerwatu przyrody „Wąwóz Myśliborski”	Cel operacyjny 2.2. Rozwój gminy Paszowice dzięki turystyce. Cel operacyjny 2.3. Zachowanie dobrego stanu środowiska w gminie. Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.
Kierunek 3.5. Ograniczanie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych – powodzi i suszy	1. Uwzględnienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ustalonych w dokumentach krajowych, wskazanych w pozycjach od K31 do K143 w aneksie nr 1 i na rysunku Planu nr 9, w tym m.in: K77 Jawornik-Myślibórz gm. Paszowice, odbudowa i udrożnienie koryta rz. Jawornik	Cel operacyjny 2.4. Uporządkowanie przestrzenne gminy.

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

4. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

4.1. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

W Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego (KSRR) wyodrębniono obszary, które dla pełnego wykorzystania ich potencjału wymagają dodatkowego wsparcia zewnętrznego. Obszary te, określone Obszarami Strategicznej Interwencji, wyznaczono na poziomie kraju oraz regionów. Gmina Paszowice nie została włączona do obszarów o specjalnych potrzebach w zakresie wsparcia rozwoju w województwie dolnośląskim.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 (SRWD 2030) definiuje również miejskie obszary funkcjonalne, ustalone w projekcie planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Gmina Paszowice nie została przyporządkowana do żadnego z obszarów funkcjonalnych.

Poniżej przedstawiono powiązanie celów SRWD 2030 z celami Strategii Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030.

Lp.	Cel strategiczny SRWD 2030	Cel operacyjny SRWD 2030	Cele operacyjne Strategii zrównoważonego rozwoju gminy Paszowice na lata 2025-2030	WOF - ważność
1.	EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE GOSPODARCZEGO POTENCJAŁU REGIONU	1.1 Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów	Cel operacyjny 2.1. Wsparcie działalności gospodarczej na terenie gminy Paszowice Cel operacyjny 2.2. Rozwój gminy Paszowice dzięki turystyce	
		1.2 Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki	Cel operacyjny 2.1. Wsparcie działalności gospodarczej na terenie gminy Paszowice Cel operacyjny 2.2. Rozwój gminy Paszowice dzięki turystyce Cel operacyjny 3.6. Rozwój współpracy gminy z otoczeniem	1
		1.3. Wzmacnianie innowacyjności, w tym ekoinnowacyjności regionu	Cel operacyjny 2.1. Wsparcie działalności gospodarczej na terenie gminy Paszowice	2
		1.4 Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich	Cel operacyjny 1.1. Nowoczesna, bezpieczna i dostępna infrastruktura drogowa Cel operacyjny 1.2. Zapewnienie dobrej jakości usług wodno-kanalizacyjnych Cel operacyjny 1.3. Poprawa bezpieczeństwa publicznego w gminie Cel operacyjny 2.2. Rozwój gminy Paszowice dzięki turystyce	4

2.	ZWIĘKSZENIE JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH	2.1 Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej	Cel operacyjny 1.1. Nowoczesna, bezpieczna i dostępna infrastruktura drogowa Cel operacyjny 1.2. Zapewnienie dobrej jakości usług wodno-kanalizacyjnych Cel operacyjny 1.3. Poprawa bezpieczeństwa publicznego w gminie	
		2.2 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych	Cel operacyjny 3.1. Wzmacnianie wspólnoty gminy Paszowice Cel operacyjny 3.2. Działania na rzecz wsparcia społecznego i ochrony zdrowia Cel operacyjny 3.3. Rozwój infrastruktury oraz usług opiekuńczo-edukacyjnych	
		2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych	Cel operacyjny 3.1. Wzmacnianie wspólnoty gminy Paszowice Cel operacyjny 3.2. Działania na rzecz wsparcia społecznego i ochrony zdrowia Cel operacyjny 3.3. Rozwój infrastruktury oraz usług opiekuńczo-edukacyjnych Cel operacyjny 3.4. Zapewnienie transportu publicznego w gminie Cel operacyjny 3.5. Poprawa jakości i dostępności oferty rekreacyjno-kulturalnej gminy	3
3.	WZMOCNIENIE REGIONALNEGO	3.1 Kształtowanie postaw obywatelskich	Cel operacyjny 2.3. Zachowanie dobrego stanu środowiska w gminie Cel operacyjny 3.1. Wzmacnianie wspólnoty gminy Paszowice	

	KAPITAŁU LUDZKIEGO I SPOŁECZNEGO	3.2 Wzrost społecznej integracji	Cel operacyjny 3.1. Wzmacnianie wspólnoty gminy Paszowice Cel operacyjny 3.5. Poprawa jakości i dostępności oferty rekreacyjno-kulturalnej gminy	
		3.3 Doskonalenie regionalnego i lokalnych rynków pracy	Cel operacyjny 2.1. Wsparcie działalności gospodarczej na terenie gminy Paszowice Cel operacyjny 2.2. Rozwój gminy Paszowice dzięki turystyce	
		3.4 Poprawa efektywności kształcenia	Cel operacyjny 3.3. Rozwój infrastruktury oraz usług opiekuńczo-edukacyjnych Cel operacyjny 3.5. Poprawa jakości i dostępności oferty rekreacyjno-kulturalnej gminy	
		3.5 Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami	Cel operacyjny 3.2. Działania na rzecz wsparcia społecznego i ochrony zdrowia Cel operacyjny 3.5. Poprawa jakości i dostępności oferty rekreacyjno-kulturalnej gminy	6
		3.6 Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych	Cel operacyjny 3.5. Poprawa jakości i dostępności oferty rekreacyjno-kulturalnej gminy	
4.	ODPOWIEDZIALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW I OCHRONA WALORÓW ŚRODOWISKA	4.1 Poprawa stanu środowiska	Cel operacyjny 2.3. Zachowanie dobrego stanu środowiska w gminie	5
		4.2 Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska	Cel operacyjny 2.3. Zachowanie dobrego stanu środowiska w gminie	
		4.3 Ochrona przed klęskami żywiołowymi	Cel operacyjny 2.3. Zachowanie dobrego stanu środowiska w gminie	7

	NATURALNEGO I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	4.4 Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego	Cel operacyjny 2.3. Zachowanie dobrego stanu środowiska w gminie	
		4.5 Ochrona obiektów i terenów dziedzictwa kulturowego	Cel operacyjny 2.3. Zachowanie dobrego stanu środowiska w gminie	
		4.6 Rozwój gospodarki cyrkularnej	Cel operacyjny 2.3. Zachowanie dobrego stanu środowiska w gminie	
5.	WZMOCNIENIE PRZESTRZENNEJ SPÓJNOŚCI REGIONU	5.1 Rozwój regionalnej sieci transportowej	Cel operacyjny 3.4. Zapewnienie transportu publicznego w gminie	8
		5.2 Wzrost dostępności regionalnej infrastruktury informacyjnej o wysokich standardach funkcjonalno-użytkowych	Cel operacyjny 2.1. Wsparcie działalności gospodarczej na terenie gminy Paszowice	
		5.3 Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej	Cel operacyjny 3.6. Rozwój współpracy gminy z otoczeniem	

Źródło: opracowanie własne

4.2. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy wraz z zakresem planowanych działań

Niniejsza strategia nie przewiduje wyznaczenia obszarów strategicznej interwencji na terenie gminy Paszowice. Obszary takie będą wyznaczone w Gminnym Programie Rewitalizacji.

5. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII, RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

5.1. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Podstawowym zadaniem systemu wdrażania Strategii jest zapewnienie efektywnej realizacji celów strategicznych i operacyjnych oraz przyjętych kierunków działania w założonej perspektywie finansowej, w oparciu o przyjętą strukturę jednostek i podmiotów zaangażowanych w realizację składowych strategii oraz przejrzysty proces wydatkowania środków publicznych. Efektem wdrożenia niniejszego systemu będzie również możliwość ciągłego monitorowania i rzetelnej oceny stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów i oczekiwanych rezultatów.

Zasady wdrażania

Strategia Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030 będzie wdrażana przy zachowaniu następujących zasad:

Zasada zrównoważonego rozwoju – w działaniach podejmowanych w ramach niniejszej Strategii gmina Paszowice deklaruje taki sposób gospodarowania zasobami, w którym zaspokojenie potrzeb obecnego pokolenia nie zmniejszy szans zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń, a także zachowanie solidarności międzypokoleniowej i między różnymi grupami społecznymi – zaangażowanie wszystkich grup społeczeństwa w realizację strategii i czerpanie korzyści z efektów jej realizacji przez wszystkich interesariuszy Strategii.

Zasada gospodarki obiegu zamkniętego – gmina Paszowice deklaruje racjonalne gospodarowanie zasobami (produktami, materiałami oraz surowcami), prowadzące do minimalizacji wytwarzania odpadów nie podlegających odzyskowi i dalszemu przetworzeniu, w ramach zadań objętych niniejszą Strategią, a także realizację działań, które będą powodować wzrost udziału GOZ w systemie gospodarki zasobami w gminie.

Zasada wykorzystania najlepszych dostępnych technologii w szczególności technologii cyfrowych – kierunki działań zaplanowanych do wdrożenia w ramach niniejszej Strategii będą realizowane w oparciu o najlepsze dostępne technologie i rozwiązania. Gmina Paszowice będzie podejmować działania na rzecz maksymalizacji wykorzystania technologii cyfrowych, szczególnie w zakresie realizacji usług publicznych, w celu zwiększenia ich dostępności, w tym dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Zasada równości szans i niedyskryminacji – gmina Paszowice deklaruje dostęp do rezultatów realizacji

Strategii wszystkim osobom – bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę lub pochodzenie etniczne, wyznawaną religię lub światopogląd, orientację seksualną, a także sprawiedliwe, pełne uczestnictwo we wszystkich działaniach przewidzianych w strategii na jednakowych zasadach.

Zasada współpracy i partnerstwa – kierunki działań niniejszej Strategii będą realizowane w oparciu o zaangażowanie i współdziałanie pomiędzy podmiotami publicznymi, prywatnymi, organizacjami pozarządowymi, sektorem nauki i społeczeństwem obywatelskim na różnych etapach planowania i realizacji działań rozwojowych.

Zasada rozwoju świadomego demograficznie – gmina Paszowice deklaruje realizację poszczególnych celów oraz kierunków działania w oparciu o przewidywane trendy demograficzne, w szczególności obserwowane trendy suburbanizacji oraz starzenia się społeczeństwa.

Zbieżność Strategii z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu

Strategia Rozwoju Gminy powinna być dokumentem wykazującym silną zbieżność z najważniejszymi dokumentami szczebla europejskiego, krajowego, regionalnego i lokalnego. Wspomniana zbieżność głównych założeń, celów strategicznych w istotny sposób usprawni proces pozyskiwania funduszy zewnętrznych, ze szczególnym uwzględnieniem środków europejskich w perspektywie budżetowej 2021-2027. Duże znaczenie ma również wdrażana obecnie integracja planowania strategicznego i przestrzennego na każdym szczeblu administracji publicznej – niniejsza strategia jest i będzie spójna z dokumentami dotyczącymi zagospodarowania przestrzennego na poziomie gminy, jak i wyższych szczeblach planowania.

Instytucje wdrażające

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrożenie Strategii Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030 jest **Urząd Gminy Paszowice**. Proces wdrażania strategii będzie nadzorowany przez **Sekretarza Gminy Paszowice**. W procesie wdrażania zapisów Strategii brać będą udział wszystkie referaty Urzędu Gminy Paszowice, jednostki organizacyjne gminy Paszowice, a także inne podmioty działające na terenie gminy. Do każdego ze strategicznych kierunków działań przypisano jednostki odpowiedzialne za ich wdrożenie oraz jednostki współpracujące przy wdrożeniu.

Skuteczna realizacja zapisów Strategii Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030 będzie możliwa pod warunkiem współpracy z innymi podmiotami, które mają istotny wpływ na rozwój gminy. Będą to w szczególności: organy i jednostki organizacyjne administracji rządowej (terenowe i centralne), samorząd

województwa, powiatu, organizacje pozarządowe, sąsiednie gminy, publiczne i prywatne podmioty realizujące zadania i usługi komunalne, uczelnie wyższe, przedsiębiorcy.

Partycypacja społeczna w opracowaniu i wdrażaniu Strategii

Przedstawiciele lokalnych społeczności partycypowali w każdym z etapów tworzenia strategii, jest ona tym samym objęta kontrolą obywatelską. Kontrola obywatelska przejawia się sprawowaniem nadzoru nad funkcjonowaniem instytucji publicznych, instytucji zaufania publicznego oraz zwiększaniem ich przejrzystości i przestrzeganiem reguł dobrego rządzenia (good governance).

Na spotkaniach w sprawie Strategii w dniu poruszone zostały następujące zagadnienia: analiza SWOT, analiza PESTEL, poszukiwanie źródeł trwałych przewag konkurencyjnych gminy, grupy docelowe odbiorców Strategii, identyfikacja wąskich gardeł rozwojowych (bottleneck analysis), drzewa problemów gminy (problem tree analysis), metodyka SMART, konstrukcja drzewa celów, cel horyzontalny, cele strategiczne, operacyjne i zadania, misja i wizja, schemat implementacji Strategii, harmonogram, źródła finansowania, monitoring i ewaluacja Strategii. Wszystkie wymienione obszary, zagadnienia uwzględniały specyfikę gminy. Podczas spotkań prowadzona była moderowana dyskusja.

Ponadto w całym okresie opracowywania Strategii można było uzyskać informacje w zakresie roli i znaczenia Strategii Rozwoju Gminy, jej elementów składowych, procesu wdrażania, partycypacji społecznej, promocji i rozwoju gminy, literatury przedmiotu, itp.

Prezentowany dokument pomyślnie przeszedł proces konsultacji społecznych, które trwały w okresie od 4 sierpnia 2025 r. do 7 września 2025 r. Informacja o konsultacjach została upubliczniona na stronie internetowej gminy, a także w mediach społecznościowych gminy Paszowice. Projekt Strategii został również wyłożony do publicznego wglądu w formie papierowej w sekretariacie w Urzędzie Gminy Paszowice, prowadzone były także konsultacje telefoniczne przez wykonawcę Strategii (Wroconsult Sp. z o.o.), podczas których możliwe było zasięgnięcie informacji na temat procesu tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030, a także zgłoszenie uwag do projektu niniejszego dokumentu.

5.2. Monitoring i ewaluacja Strategii

Konsekwentne monitorowanie oraz ewaluacja prowadzonych prac, realizowanych celów są ważnymi składowymi procesu warunkującego sukces implementacji Strategii Rozwoju Gminy. Monitoring jest zatem procesem polegającym na ciągłym zbieraniu i analizowaniu danych dotyczących stopnia realizacji zadań. Na podstawie zebranych informacji można dokonywać potencjalnych aktualizacji oraz modyfikacji zaplanowanych działań rozwojowych. Ponadto proces monitoringu pozwala elastycznie reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu.

Monitoring i późniejsza ewaluacja Strategii Rozwoju Gminy Paszowice na lata 2025-2030 odbywać się będą przy użyciu zestawu wskaźników monitorujących. Dopuszczalna jest modyfikacja zestawienia wskaźników wraz ze zmieniającą się sytuacją gminy i jej otoczenia. Dane do monitoringu pozyskiwane będą przede wszystkim z dwóch źródeł, tj. Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Urzędu Gminy Paszowice.

Monitorowanie wartości wskaźników i ewaluacja częściowa strategii będzie realizowana corocznie w ramach Raportu o stanie gminy, sporządzanego obowiązkowo zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z art. 28aa ust. 2 „Raport obejmuje podsumowanie działalności Wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów, strategii i uchwał Rady Gminy”. Taki sposób oceny efektów realizacji Strategii pozwoli na zachowanie ciągłości i jednolitości procesu monitorowania i ewaluacji, a także rzetelne informowanie interesariuszy Strategii o realizacji założonych celów i działań. Za monitorowanie i ocenę kluczowych wskaźników realizacji Strategii odpowiedzialny będzie Sekretarz Gminy Paszowice sporządzający Raport o stanie gminy, we współpracy w tym zakresie z pracownikami Urzędu Gminy Paszowice wyznaczonymi przez Wójta Gminy do monitorowania i ewaluacji Strategii.

5.3. Ramy finansowe i źródła finansowania

W okresie obowiązywania niniejszej Strategii źródłami finansowania polityki rozwoju Gminy Paszowice będą w szczególności:

1. budżet gminy Paszowice;
2. Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne na lata 2021-2027;
3. Programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Aktywny Maluch, Senior+, Dostępność Plus, Fundusz Solidarnościowy oraz inne

programy sektorowe;

4. Środki pochodzące od jednostek samorządu terytorialnego wyższego rzędu – Powiat Jaworski, Samorząd Województwa Dolnośląskiego;
5. Dotacje i pożyczki preferencyjne dystrybuowane przez NFOŚiGW, WFOŚiGW, BGK i inne jednostki publiczne;
6. Instrumenty finansowe (zwrotne, m.in. pożyczki, poręczenia, gwarancje, inwestycje kapitałowe oraz inwestycje quasi-kapitałowe) udostępniane na zasadach preferencyjnych m.in. przez regionalne instytucje finansowe;
7. Instrumenty finansowe zwrotne udostępniane na zasadach komercyjnych przez pozostałe instytucje finansowe.

Głównymi źródłami finansowania inwestycji i działań rozwojowych będą dochody własne gminy, w szczególności udział w podatku dochodowym od osób fizycznych i podatek od nieruchomości.

Wspomniane potencjalne źródła finansowania to jedynie przykładowe sposoby realizacji Strategii Rozwoju Gminy Paszowice. Należy zaznaczyć, że władze samorządowe powinny corocznie dopasowywać konkretne możliwości wsparcia finansowego do działań przewidzianych w Strategii, by móc jak najlepiej zrealizować jej cele.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1: RAPORT Z BADANIA ANKIETOWEGO MIESZKAŃCÓW GMINY PASZOWICE

**ZAŁĄCZNIK 2: SPRAWOZDANIE Z PRZEBIEGU I WYNIKÓW KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
STRATEGII ROZWOJU GMINY PASZOWICE NA LATA 2025-2030**

**ZAŁĄCZNIK 3: EWALUACJA EX-ANTE STRATEGII ROZWOJU GMINY PASZOWICE
NA LATA 2025-2030**

SPIS TABEL

TABELA 1. ANALIZA PESTEL GMINY PASZOWICE	17
TABELA 2. ANALIZA SWOT GMINY PASZOWICE	23
TABELA 3. UPROSZCZONA TABLICA ANALIZY SWOT DOTYCZĄCA OKREŚLONEJ STRATEGII POSTĘPOWANIA GMINY PASZOWICE	24
TABELA 4. REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE PASZOWICE WYNIKAJĄCE Z ZAPISÓW PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO	44

SPIS ILUSTRACJI I WYKRESÓW

RYСУNEK 1. POŁOŻENIE GMINY PASZOWICE NA TLE NAJWAŻNIEJSZYCH MIAST REGIONU	9
RYСУNEK 2. OBSZARY CHRONIONE NA TERENIE GMINY PASZOWICE	12
RYСУNEK 3. STRATEGICZNE OBSZARY ROZWOJU GMINY PASZOWICE	43